

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Bakalářská práce

Iveta Huberová

Nezaměstnanost v okrese Jeseník z pohledu možných příčin

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jsem pouze uvedenou literaturu a zdroje.

V Olomouci dne 10. dubna 2014

.....

Podpis

Poděkování

Děkuji Ing. Aleně Opletalové, Ph.D. za poskytování cenných rad a poznatků při odborném vedení mé bakalářské práce.

Zároveň bych ráda poděkovala Úřadu práce v Jeseníku, za vstřícnou spolupráci při realizaci dotazníkového šetření.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Iveta Huberová
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	Ing. Alena Opletalová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2014

Název práce:	Nezaměstnanost v okrese Jeseník z pohledu možných příčin
Název v angličtině:	Unemployment in the Jeseník district in the perspective of possible causes
Anotace práce:	Tato práce se zabývá nezaměstnaností v okrese Jeseník z pohledu možných příčin, jelikož vysoká míra nezaměstnanosti je v okrese Jeseník velmi aktuálním tématem. Cílem teoretické části je vymezení fenoménu nezaměstnanosti, definování rizikové skupinou absolventů a pojmenování možných příčin nezaměstnanosti v okrese Jeseník. Cílem empirické části je zjistit a vyhodnotit možné příčiny nezaměstnanosti u nezaměstnaných osob v okrese Jeseník. K dosažení cílů empirické části práce je použita metoda kvantitativního přístupu – dotazníkové šetření.
Klíčová slova:	Nezaměstnanost, příčiny, okres Jeseník, absolvent
Anotace v angličtině:	This thesis deals with unemployment in the Jeseník district in the perspective of possible causes, because high rate of unemployment is very current topic in the Jeseník district. The purpose of theoretical part of this thesis is definition of the phenomenon of the unemployment, definition of the risk group of graduates and description possible causes of unemployment in the Jeseník district. The purpose of empirical part is to identify and evaluate possible causes of unemployment for unemployed persons in the Jeseník district. To identify the purposes of the empirical part of this work is used quantitative method – questionnaire.
Klíčová slova v angličtině:	Unemployment, causes, Jeseník district, graduate

Přílohy vázané v práci:	Příloha č. 1: Mikroregiony okresu Jeseník Příloha č. 2: Dotazník
Rozsah práce:	60 s.
Jazyk práce:	český

Obsah

ÚVOD.....	8
TEORETICKÁ ČÁST	9
1 Fenomén nezaměstnanosti	10
1.1 Vymezení nezaměstnanosti.....	10
1.2 Měření nezaměstnanosti	11
1.3 Typy nezaměstnanosti.....	12
1.3.1 Krátkodobá a dlouhodobá nezaměstnanost	12
1.3.2 Dobrovolná a nedobrovolná nezaměstnanost	13
1.3.3 Typy nezaměstnanosti z hlediska příčin vzniku	14
1.4 Plná zaměstnanost a přirozená míra nezaměstnanosti	15
1.5 Absolventi jako jedna z rizikových skupin nezaměstnanosti	16
1.5.1 Pozice absolventů na trhu práce	16
1.5.2 Nedostatek praktických zkušeností	17
1.5.3 Důsledky nezaměstnanosti absolventů	18
1.6 Další rizikové skupiny	18
2 Nezaměstnanost v okrese Jeseník z pohledu možných příčin.....	19
2.1 Charakteristika okresu Jeseník.....	19
2.2 Slabé a silné stránky okresu Jeseník	20
2.3 Statistika nezaměstnanosti v okrese Jeseník.....	21
2.4 Možné příčiny nezaměstnanosti v okrese Jeseník	22
2.4.1 Lokalita a špatná dostupnost	22
2.4.2 Historické aspekty nezaměstnanosti.....	23
2.4.3 Úpadek textilního a těžebního průmyslu a s tím spojený krach velkých zaměstnavatelů.....	24
2.4.4 Výše mezd	26
2.4.5 Sezonní nezaměstnanost	26
2.4.6 Vliv obchodních řetězců na maloobchodníky	27
EMPIRICKÁ ČÁST	28
3 Vymezení empirického šetření.....	29
3.1 Stanovení cíle empirické části	29
3.2 Stanovení problému a otázek	29
3.3 Metoda sběru dat.....	31

3.4	Charakteristika souboru empirického šetření.....	31
3.5	Realizace dotazníkového šetření.....	32
3.6	Výsledky dotazníkového šetření.....	32
3.7	Shrnutí a diskuze výsledků empirického šetření.....	48
ZÁVĚR.....		52
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK		54
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ.....		55
SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A TABULEK		59
SEZNAM PŘÍLOH		60

ÚVOD

Nezaměstnanost je celosvětově závažným problémem. Každá oblast má však své specifické znaky, které mohou míru nezaměstnanosti ovlivňovat. Tato práce se soustřeďuje na oblast Jesenicka a přímo se tak zabývá nezaměstnaností v okrese Jeseník z pohledu možných příčin. Jelikož je okres Jeseník mým bydlištěm a já sama jsem v minulosti byla v roli nezaměstnaného absolventa střední školy, bylo pro mne toto téma jednoznačnou volbou. Vysoká míra nezaměstnanosti je navíc v okrese Jeseník velmi aktuálním tématem.

Práce je strukturovaná do tří kapitol. Kapitola první a druhá jsou části teoretické. **Cílem této části je vymezení** fenoménu nezaměstnanosti, **definování** rizikové skupiny absolventů a **pojmenování** možných příčin nezaměstnanosti v okrese Jeseník.

První kapitola se zabývá obecnou problematikou nezaměstnanosti. Definuje nezaměstnanost z několika pohledů. Vymezuje pojmy, jako jsou: míra nezaměstnanosti a její druhy, přirozená míra nezaměstnanosti a plná zaměstnanost. Dále jsou zde popsány, pro práci velice důležité, typy nezaměstnanosti - zejména podle příčin vzniku. V rámci zahrnutí **pedagogické složky** do této práce, je jedna z podkapitol zaměřena na absolventy jako rizikovou skupinu nezaměstnanosti. Jsou zde zmíněny nevýhody absolventů na trhu práce, zejména pak nedostatek praktických zkušeností. Následovně jsou zde uvedena možná řešení a doporučení, kterými se dá tato výrazná nevýhoda absolventů na trhu práce zredukovat. V závěru první kapitoly jsou vymezeny i některé z dalších rizikových skupin nezaměstnanosti.

Druhá kapitola se soustřeďuje na specifika nezaměstnanosti v okrese Jeseník. Je zde vymezena charakteristika okresu Jeseník, statistické údaje týkající se nezaměstnanosti v okrese Jeseník a zejména možné příčiny nezaměstnanosti ve zmiňovaném okrese. Jako hlavní možné příčiny jsou zde vyzdvihnuty např. lokalita nebo krach velkých zaměstnavatelů.

Třetí kapitola, která je částí empirickou, navazuje a čerpá z části teoretické. Zabývá se empirickým výzkumem, jejímž **cílem je zjistit a vyhodnotit** možné příčiny nezaměstnanosti u nezaměstnaných osob v okrese Jeseník. V empirické části je jako první stanoven cíl, problém a otázky výzkumu. Dále je zde charakterizována metoda výzkumu, výzkumný soubor a samotná realizace. Následuje rozbor a interpretace výsledků výzkumu a v závěru práce jsou výsledky empirického šetření vyhodnoceny.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Fenomén nezaměstnanosti

Nezaměstnanost jako jev tržního hospodářství, je v dnešní moderní společnosti klíčovým problémem. Ať už jde o ekonomický či sociální dopad, vždy jde o závažný celospolečenský problém, který je nutno řešit. Nezaměstnanost je jako rakovina prorůstající celou společností (Mareš, 2002, s. 39).

Tato kapitola se věnuje obecné charakteristice nezaměstnanosti, jejími typy a měřením. Zabývá se taktéž rizikovými skupinami nezaměstnanosti. Speciální podkapitola je věnována rizikové skupině absolventů a jejich postavení na trhu práce.

1.1 Vymezení nezaměstnanosti

Obyvatelstvo lze rozdělit na ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní.¹ Ekonomicky aktivní obyvatelstvo, čili pracovní sílu, lze pak dále dělit na zaměstnané a nezaměstnané. Zaměstnaní jsou všichni ti, co vykonávají jakékoliv placené zaměstnání, ať už jsou v pracovním poměru či samostatně výdělečně činné. Aby mohl být člověk počítán jako nezaměstnaný, musí splňovat jisté podmínky, nestačí o práci jen přemýšlet.

Jelikož v České republice (ČR) existují minimálně dva ukazatele nezaměstnanosti, je nutné zmínit i dvě rozdílné definice nezaměstnanosti. Český statistický úřad (ČSÚ) pracuje s definicí nezaměstnanosti *Mezinárodní organizace práce (ILO)*², podle které je nezaměstnaná osoba ta, která v referenčním období neměla žádné zaměstnání, neodpracovala ani jednu hodinu za mzdu nebo odměnu a aktivně hledala práci, do které by byla schopna nastoupit nejpozději do dvou týdnů (ČSÚ, 2012a). Tato definice se liší od té, kterou užívá *Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV)* a pod něj spadající *Úřady práce (ÚP)*. Podle ní je nezaměstnanost stav, kdy člověk schopný a ochotný pracovat nemůže najít placené zaměstnání a je registrován na ÚP (MPSV, 2013).

¹ Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo představuje osoby mladší 14 let a starší 64 let (osoby v důchodu) a osoby v produktivním věku, které zaměstnání neshánějí nebo o zaměstnání nestojí.

² International Labour Organization (ILO) – Mezinárodní organizace práce v Ženevě je specializovanou organizací, jejímž hlavním cílem je prosazování sociální spravedlnosti a mezinárodně uznávaných lidských a pracovních práv. Byla založena roku 1919 a roku 1946 se stala první specializovanou agenturou Organizace spojených národů - OSN (Informační centrum OSN v Praze, 2005).

1.2 Měření nezaměstnanosti

Pro jisté analytické účely se zjišťuje absolutní počet nezaměstnaných, jako např. 450 000 nezaměstnaných v ČR (Helísek, 2000, s. 178). Nedobrovolnou nezaměstnanost, kterou stát sleduje a snaží se ji aktivně řešit, je efektivnější vyjádřit pomocí míry nezaměstnanosti v %. Jedná se o podíl počtu nedobrovolně nezaměstnaných k počtu ekonomicky aktivních osob.

$$\text{Míra nezaměstnanosti} = \frac{\text{Nedobrovolně nezaměstnaní}}{\text{Ekonomicky aktivní obyvatelstvo}} \cdot 100 (\%)$$

V různých zemích se můžeme setkat s rozdílnými přístupy ke zjišťování míry nezaměstnanosti. Zatímco ve Spojených státech amerických (USA) vychází zjišťování míry nezaměstnanosti především z výběrových šetření, v Evropě je rozhodující počet žadatelů o práci registrovaných na ÚP. Již z těchto různých postupů vyplývá, že i v číslech o nezaměstnanosti mohou být rozdíly. Podle typu zdrojových dat rozeznáváme v ČR především obecnou míru nezaměstnanosti a registrovanou míru nezaměstnanosti.

Registrovanou míru nezaměstnanosti vydává MPSV, které čerpá ze statistik ÚP. Slouží především pro národní účely a je zveřejňována v médiích. V roce 2013 přešlo MPSV na nový ukazatel nezaměstnanosti s názvem *podíl nezaměstnaných osob*, který vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let ze všech obyvatel ve stejném věku. Tento nový ukazatel nahrazuje míru registrované nezaměstnanosti, která do roku 2012 poměřovala všechny dosažitelné uchazeče o zaměstnání pouze k ekonomicky aktivním osobám (Integrovaný portál MPSV, 2013a).

ČSÚ provádí každé čtvrtletí speciální šetření tzv. *výběrové šetření pracovních sil* (VŠPS)³. Na jeho základě se pak stanovuje *obecná míra nezaměstnanosti*, která vychází z definice nezaměstnanosti ILO a slouží především jako mezinárodně srovnatelný ukazatel. Obecná míra nezaměstnanosti je počítána jako podíl počtu nezaměstnaných na celkové pracovní síle (v %), kde číselník i jmenovatel jsou ukazatele konstruované podle mezinárodních definic a doporučení aplikovaných ve VŠPS (ČSÚ, 2012b).

³ Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS) se provádí kontinuálně v náhodně vybraném vzorku domácností a je zaměřené na zjišťování ekonomického postavení obyvatelstva na území celé republiky. Rozsah šetření a ukazatele zaměstnanosti a nezaměstnanosti plně odpovídají definicím ILO a metodickým doporučením Eurostatu. Výsledky VŠPS jsou publikovány podle bydliště respondentů (ČSÚ, 2013a).

Mimo jiné lze zmínit i tzv. *specifickou míru nezaměstnanosti*, která vyjadřuje podíl určité skupiny nezaměstnaných na shodně vymezené pracovní síle v %, např. určitá věková skupina, příslušníci etnických minorit nebo určité profese (ČSÚ, 2014a).

1.3 Typy nezaměstnanosti

Na nezaměstnanost lze pohlížet mnoha různými směry. Můžeme ji sledovat z hlediska časového – zda jde o nezaměstnanost krátkodobou nebo dlouhodobou. Dále z pohledu dobrovolnosti – zdali je osoba nezaměstnaná dobrovolně či nedobrovolně. Pro tuto práci je však nejdůležitější členění podle příčin vzniku – nezaměstnanost frikční, strukturální a cyklická. Následující text je zaměřen na všechny zmíněné typy nezaměstnanosti.

1.3.1 Krátkodobá a dlouhodobá nezaměstnanost

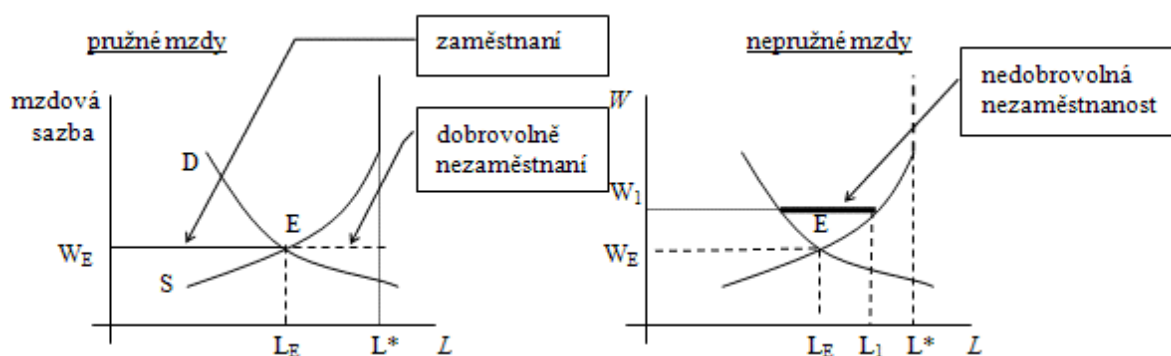
Nezaměstnanost rozlišujeme podle délky jejího trvání na krátkodobou a dlouhodobou. Pokud nejde o nezaměstnanost masovou a dlouhodobou, je pro společnost do jisté míry potřebná. Frikční přirozená nezaměstnanost, tak není pro společnost velmi ohrožující. Masová nezaměstnanost pak přináší státu a celé společnosti problémy jak finanční, organizační tak i sociální.

Délka trvání dlouhodobé nezaměstnanosti bývá různě definována. Podle definice ILO se jedná o nezaměstnanost trvající déle než 12 měsíců. Dlouhodobá nezaměstnanost se stává negativním trendem posledních let. Navíc se stává pravidlem, že čím déle jsou lidé bez zaměstnání, tím menší mají naději práci opět najít. Dlouhodobá nezaměstnanost postihuje nejčastěji mladistvé, zdravotně postižené, obyvatele venkovských a zapadlých oblastí, příslušníky etnických minorit a imigranty, osoby s nízkým vzděláním aj. Tento typ nezaměstnanosti má značné sociální následky jako jsou snížení životní úrovně, problémy v rodině, deprese, ztráta motivace či pocit bezmoci (Mareš, 2002, s. 46 - 47).

1.3.2 Dobrovolná a nedobrovolná nezaměstnanost

Z makroekonomického pohledu lze nezaměstnanost rozlišovat na dobrovolnou a nedobrovolnou. Za dobrovolně nezaměstnanou lze považovat tu osobu, která není ochotna pracovat při stávající mzdové sazbě. Dává tedy přednost například volnému času či studiu. Lze zde zařadit i osoby frikčně nezaměstnané, které budou vymezeny v následující podkapitole. K dobrovolné nezaměstnanosti může tedy jedince vést mnoho důvodů (Samuelson, 1991, s. 289). Z celospolečenského hlediska není dobrovolná nezaměstnanost tak závažná a diskutovatelná jako nezaměstnanost nedobrovolná, která s sebou nese jak ekonomické tak i sociální problémy.

Pojem nedobrovolná nezaměstnanost zavedl do ekonomické teorie ve svém díle *Obecná teorie zaměstnanosti, úroku a peněz* John Maynard Keynes.⁴ V jeho pojetí existují především dvě hlavní příčiny masové a dlouhodobé nezaměstnanosti. Jsou jimi technologický pokrok a dlouhotrvající nedostatek poptávky (Mareš, 2002, s. 30). Teorie nedobrovolné nezaměstnanosti se podle Keynese opírá o nepružné mzdy. Jde o situaci, kdy lidé chtějí, ale nemohou při stávající mzdové sazbě najít pracovní místo. Mzdy nejsou dokonale pružné a reagují zpomaleně na ekonomické šoky. Reálná mzdová sazba se tak nemůže měnit dostatečně rychle a nemůže tak odstranit nedostatky či přebytky pracovních míst (Samuelson, 1991, s. 291).

Graf č. 1: Pružné a nepružné mzdy

Zdroj: Samuelson, 1991, s. 290

⁴ Anglický ekonom John Maynard Keynes byl zakladatelem ekonomického směru tzv. keynesiánství. V otázce nezaměstnanosti, zavedl pojem *nedobrovolná nezaměstnanost*.

1.3.3 Typy nezaměstnanosti z hlediska příčin vzniku

Vznik nezaměstnanosti je v ekonomické teorii vysvětlován z pohledu různých příčin. Z hlediska příčin vzniku se tak nezaměstnanost vyčleňuje na nezaměstnanost frikční, strukturální a cyklickou.

Frikční nezaměstnanost, často označována jako dobrovolná nezaměstnanost, je přirozený a krátkodobý jev, způsobený běžnou změnou zaměstnání. U osob vstupujících na trh práce je to doba, kdy hledají své první zaměstnání. *„Frikční nezaměstnanost vzniká v důsledku neustálého pohybu lidí mezi oblastmi a pracovními místy nebo v průběhu jednotlivých stádií životního cyklu. Protože frikčně nezaměstnaní pracovníci často přecházejí z jedné práce do druhé nebo shánějí lepší zaměstnání, má se obvykle za to, že jsou nezaměstnaní dobrovolně“* (Samuelson, 1991, s. 288).

V případě strukturální nezaměstnanosti, se jedná o typ nezaměstnanosti, který souvisí s útlumem, či naopak rozvojem jednotlivých odvětví v národním hospodářství. V naší zemi lze příklad uvést na úpadku těžebního průmyslu a naopak rozvoje v oblasti služeb. *„Strukturální nezaměstnanost se objevuje tam, kde je nesoulad mezi nabídkou a poptávkou po pracovnících. Díky tomu se často setkáváme s nerovnováhami u jednotlivých povolání nebo oblastí, protože určité sektory se rozvíjejí, zatímco jiné upadají“* (Samuleson, 1991, s. 288). Někdy je do strukturální nezaměstnanosti zahrnována i nezaměstnanost technologická, kterou viděl Keynes jako jednu ze dvou hlavních příčin nezaměstnanosti. Technologická nezaměstnanost je způsobena nástupem strojů a zařízení, která nahrazují živou pracovní sílu (Mareš, 2002, s. 21).

Cyklická nezaměstnanost, jak už z názvu plyne, je úzce spojená s hospodářským cyklem. *„V období krize a sedla dochází k nárůstu nezaměstnanosti a snižování objemu mezd, naopak v období konjunktury dochází k nárůstu nezaměstnanosti a zvyšování mezd“* (Švarcová, 1999, s. 39). Jedná se tedy o nezaměstnanost, způsobenou nedostatečnou agregátní poptávkou. Pokud je cyklická nezaměstnanost pravidelná a spojená s přírodním cyklem či časovým cyklem, je označována jako *nezaměstnanost sezonní*. Charakteristická je pro ni vysoká nezaměstnanost v zimních měsících, např. v resortu stavebnictví či zemědělství (Mareš, 2002, s. 21).

1.4 Plná zaměstnanost a přirozená míra nezaměstnanosti

Nezaměstnanost nemusí být vždy pouze negativní. Nepřekročí-li nezaměstnanost určitou mez, jde v dnešních tržních ekonomikách o přirozený jev, který je svým způsobem ekonomicky nezbytný. Ekonomové v této souvislosti zavádějí a definují pojmy tzv. *plné zaměstnanosti a přirozené míry nezaměstnanosti* (Krebs, 2007, s. 293).

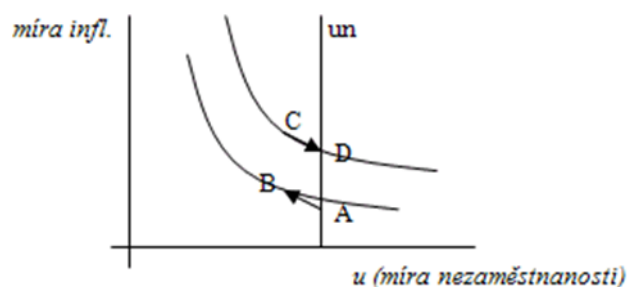
Plná zaměstnanost a přirozená míra nezaměstnanosti jsou pojmy, které spolu úzce souvisejí a odrážejí shodný stav v ekonomice. Pojem plná zaměstnanost je historicky starší a zjednodušeně charakterizuje stav, kdy jsou zaměstnaní všichni, kdo jsou ochotni pracovat při daných nominálních mzdových sazbách (Buchtová, 2002, s. 71).

Přirozená míra nezaměstnanosti úzce souvisí s procesem inflace. „*Přirozená míra nezaměstnanosti je míra, při níž jsou trhy práce a statků v rovnováze. Při přirozené míře je inflace stála – nevykazuje tendenci ke zvyšování ani ke snižování. V soudobé ekonomice, která se snaží zabránit vysokým mírám inflace, je přirozená míra nezaměstnanosti nejnížší mírou nezaměstnanosti, která je udržitelná*“ (Samuelson, 1991, s. 296). Vztah mezi přirozenou mírou nezaměstnanosti a procesem inflace znázorňuje tzv. *Phillipsova křivka*, kdy je klesající míra nezaměstnanosti doprovázená rostoucí mírou inflace. Dlouhodobá Phillipsova křivka je při přirozené míře nezaměstnanosti svislá.

Graf č. 2: Krátkodobá Phillipsova křivka

Zdroj: Rusmichová, 1995, s. 145

Graf č. 3: Dlouhodobá Phillipsova křivka

Zdroj: Rusmichová, 1995, s. 146

Je ovšem důležité vědět, že přirozená míra se nerovná nule. Vždy je určité procento lidí, kteří například teprve vstupují na trh práce, nebo odešli z práce sami. Přirozená míra nezaměstnanosti tedy souvisí s nezaměstnaností dobrovolnou, frikční a strukturální. V posledních letech má přirozená míra nezaměstnanosti rostoucí charakter (Samuelson, 1991, s. 297).

1.5 Absolventi jako jedna z rizikových skupin nezaměstnanosti

To, jak je člověk schopen uplatnit se na trhu práce je podmíněno řadou faktorů (věk, zdravotní stav, vzdělání apod.), které vyčleňují celé skupiny lidí s větším rizikem ztráty práce a předurčují je pro dlouhodobou nezaměstnanost. Tyto skupiny jsou označovány jako rizikové skupiny nezaměstnanosti a stávají se tak cílovou skupinou politiky zaměstnanosti (Buchtová, 2002, s. 109).

Velmi často diskutovanou rizikovou skupinou jsou mladí lidé, kteří vstupují na trh práce. „*Na základě dohody mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) a MPSV je pro potřeby statistického sledování používána definice absolventa jako uchazeče o zaměstnání evidovaného na ÚP podle místa jeho trvalého bydliště k určitému datu (30. 4. nebo 30. 9. daného roku), u kterého doba od úspěšného ukončení jeho studia nepřekročila 2 roky. Tato definice je platná od 1. 1. 2004*“ (Integrovaný portál MPSV, 2013b).

1.5.1 Pozice absolventů na trhu práce

V ČR je bez práce každý pátý člověk mladší 25 let. Ke konci září roku 2013 evidoval ÚP ČR celkem 41 225 nezaměstnaných absolventů škol všech stupňů vzdělání a mladistvých. Na celkové nezaměstnanosti se tak podíleli hodnotou 7,4 % (Integrovaný portál MPSV, 2013c).

Absolventi středních a vysokých škol, kteří hledají své první zaměstnání, jsou oproti ostatním uchazečům ve značné nevýhodě. Důvodem je nedostatek praktických zkušeností, pracovních návyků a horší orientace na trhu práce (Buchtová, 2002, s. 110). Nezaměstnanost absolventů má zpravidla frikční charakter. Odráží hledání zaměstnání a jeho časté střídání, které je pro mladé lidi typické.

Pomoc při hledání vzdělávací a profesní dráhy nabízí absolventům Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce (ISA+). Tento systém, o jehož vznik se postaral Národní ústav odborného vzdělávání (NUOV), propojuje informace o školách a oborech vzdělání s poznatky o uplatnění absolventů škol na trhu práce a o potřebách zaměstnavatele (ISA+, 2014a).

1.5.2 Nedostatek praktických zkušeností

Mladí lidé po absolvování školy chtějí pracovat, mají potřebné vzdělání, ovládají cizí jazyky, umí pracovat s počítačem, mají teoretické znalosti ve svém oboru a přehled o aktuálním dění, ale nemají praxi. Zaměstnavatelé praxi striktně vyžadují, ale jelikož absolventy nikdo nezaměstná, nemají praxi kde získat. Často se tak mluví o začarovaném kruhu. Po ukončení školy začínají hledat práci ve svém oboru. Pokud ji nenajdou, porozhlédnou se v oborech jiných, kde je bez praxe zaměstnat nechtějí. Většinou tak volí práci, kde je potřebná nižší kvalifikace, odcházejí za prací do zahraničí nebo jsou nuceni se registrovat na ÚP.

Jedním z faktorů ovlivňujících nezaměstnanost absolventů, je především nesprávná volba oboru vzdělání. Špatný odhad svých schopností dále se vzdělávat, či výběr oboru, který v místě bydliště absolventa nemá uplatnění.

Alarmující situaci se snaží řešit MPSV, které se pokouší zaměstnavatele motivovat evropskými dotacemi. Pokud se firma rozhodne zaměstnat absolventa, dostane od státu dotaci (Česká televize, 2014). Přínosné jsou i rekvalifikační kurzy, které jsou koncipovány speciálně pro absolventy.

V rámci *Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ)* vznikl v roce 2013 program *Odborná praxe pro mladé do 30 let*, jehož cílem je zajistit mladým lidem potřebné pracovní zkušenosti. Program realizuje ÚP ČR prostřednictvím svých krajských poboček. Spolupráce ÚP a zaměstnavatele se zakládá na vytvoření společensky účelných pracovních míst a následného zaměstnávání těžko umístitelných absolventů škol (Hospodářské noviny, 2014).

Fond dalšího vzdělávání (FDV), příspěvková organizace MPSV, zahájil v roce 2012 další významný projekt řešící nedostatečnou praxi absolventů. Projekt nese název *Stáže ve firmách* a umožňuje absolventům nastoupit na stáž do firem, které podnikají v jejich oboru. Mohou si tak ověřit svoje znalosti a dovednosti v praxi a vylepšit svou pozici na trhu práce (Stáže ve firmách, 2014).

Řešení se snaží najít i evropský program *Erasmus*, který v ČR spravuje Národní agentura pro evropské vzdělávací programy (NAEP). Kromě zahraničních studijních pobytů nabízí studentům také zahraniční pracovní stáže (NAEP, 2014).

1.5.3 Důsledky nezaměstnanosti absolventů

U nezaměstnaných absolventů bez zájmu o získání zaměstnání, je vyšší riziko výchovných a psychologických problémů, které mohou vést až k sociálně patologickému chování a sociální exkluzi. Prodlužování adolescence nezaměstnaností má mnoho negativních důsledků - ohrožuje rozvoj osobní identity, dosažení nezávislosti na rodičích, akceptaci hodnot společnosti i rozvoj profesionální role (Buchtová, 2002, s. 110).

1.6 Další rizikové skupiny

Snad nejhůře prožívá ztrátu zaměstnání skupina osob starších 40 let. Člověk se s přibývajícím věkem hůře přizpůsobuje novým životním situacím. Ztráta zaměstnání pro něj více než v mladším věku znamená ztrátu sebedůvěry a pocit nejistoty, jelikož mnozí zaměstnavatelé poskytnou pracovní místo spíše osobě mladší. Možným řešením pro nezaměstnané vyšších věkových skupin je např. podnikání, které může vést k znovuobjevenému pocitu kontroly nad vlastním životem. Na druhou stranu jde zde o riziko vysoké fyzické i psychické námahy (Buchtová, 2002, s. 112).

Za další rizikové skupiny lze zmínit např. ženy, zdravotně znevýhodněné či příslušníky etnických menšin. U žen se jedná zejména o problém skloubení mateřství a pracovních povinností, které je pro mnohé zaměstnavatele odrazující. U zdravotně postižených osob se objevují nejen ekonomické či sociální problémy, ale i problém v nalezení smyslu života. U příslušníků etnických menšin, v naší zemi zejména u etnika romského, je hlavní problém v nízké kvalitaci (Buchtová, 2002, s. 114).

2 Nezaměstnanost v okrese Jeseník z pohledu možných příčin

Hory. Nedotčená příroda. Zběsilý hon na čarodějnice. Vincenz Priessnitz. Konečná zastávka všech autobusů. Pro mnohé ráj, pro místní obyvatele místo, kde přežít a hlavně užít se, stojí nemalé úsilí. To vše jsou synonyma pro okres Jeseník. Místo s omračující přírodou a jednou z nejvyšších měr nezaměstnanosti v ČR.

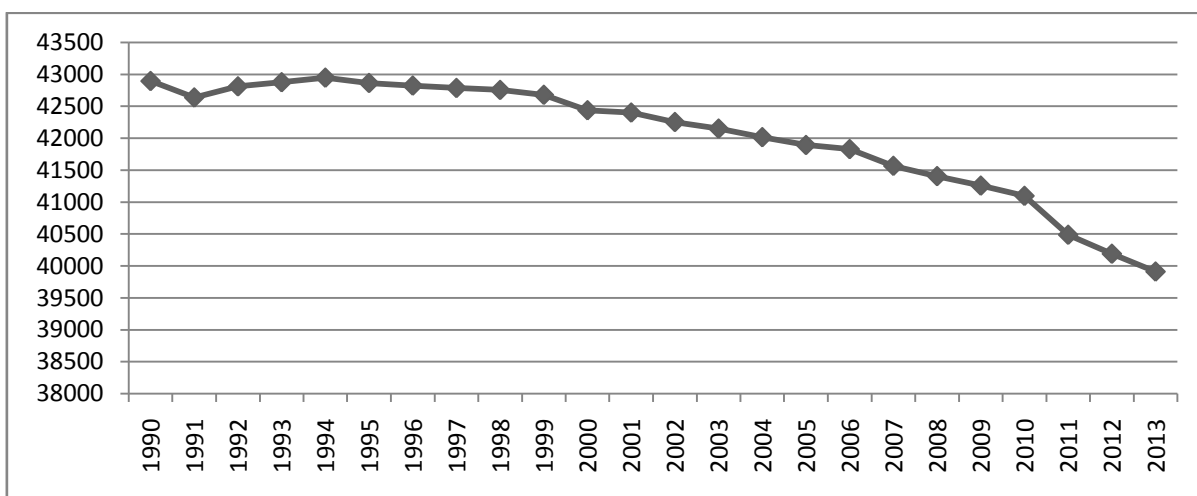
„Ekonomicky Jesenícko klesá stále hlouběji do bažiny zmaru. Stále více je jasné, že větším firmám na Jesenícku je asi odzvoněno. Špatná dopravní obslužnost, nekvalifikovaná pracovní síla, absolutní nezáměr státu o pohraniční oblasti a jeho stupidní daňová politika, centralizace pracovních míst ve státní správě či nepříznivé klimatické podmínky. To jsou jen ty nejdůležitější faktory současného tristního ekonomického stavu na Jesenícku. Kdo má nohy a hlavu, tak utíká do vnitrozemí či do zahraničí“ (Chovanec, 2013).

2.1 Charakteristika okresu Jeseník

Okres Jeseník je situován do nejsevernějšího cípu Moravy, lemován pohořím Hrubého Jeseníku a Rychlebských hor. Na severu a západě hraničí s Polskou republikou, na jihozápadě s okresem Šumperk a na jihovýchodě s okresem Bruntál. Je členěn na čtyři mikroregiony - Jesenícko, Žulovsko, Javornicko a Zlatohorsko (Příloha č. 1). S rozlohou 718,83km² je nejmenším okresem v Olomouckém kraji. Poslední místo v rámci Olomouckého kraje mu patří i v hustotě zalidnění, kdy na 1km² připadá pouhých 55,9 obyvatel. Novodobý okres Jeseník vznikl 1. 1. 1996 a tvoří jej 24 obcí, z toho 5 měst. Okresním městem je Jeseník, který měl k 31. 12. 2013 celkem 11 579 obyvatel - zhruba 30 % obyvatel okresu. Okres Jeseník měl ke stejnému datu 39 910 obyvatel (ČSÚ, 2014b).

Z údajů v následujícím grafu, které platí vždy k 31. 12., můžeme vyčíst snižující se počet obyvatel od roku 1994 až do současnosti. Ten se od roku 1994 do roku 2013 snížil o 3 035 obyvatel. Jeden z hlavních důvodů neustále se snižujícího počtu obyvatel, je právě vysoká míra nezaměstnanosti, kvůli které hlavně mladí lidé odcházejí za prací do vnitrozemí nebo do zahraničí.

Díky odlivu absolventů a mladých lidí celkově, můžeme počítat s klesající tendencí počtu obyvatel i do budoucna.

Graf č. 4: Počet obyvatel v okrese Jeseník v letech 1990 - 2013

Zdroj: ČSÚ, 2014c

2.2 Slabé a silné stránky okresu Jeseník

Okres Jeseník má jako každá jiná lokalita své slabé i silné stránky. Mezi slabé stránky patří zejména okrajovost okresu. Spojení s vnitrozemím je značně omezené. Důležitou roli tu hraje hlavně špatná dopravní dostupnost, která se s příchodem zimních měsíců zhoršuje. Některé části okresu jsou natolik ekonomicky slabé, že jsou závislé na jednom rozhodujícím zaměstnavateli. Omezená je i mobilita obyvatelstva, a to jak geografickými podmínkami, tak i dopravní obslužností, kdy z odlehlejších lokalit obvykle není zajištěné dojíždění do vícesměnných provozů. Za slabé stránky okresu můžeme zmínit i nízkou hustotu zalidnění, či nedostatečnou kvalifikaci obyvatel.

Jesenicko má bezesporu i mnoho silných stránek, které by se při řešení vysoké nezaměstnanosti měly využít. Území, na kterém se okres nachází, disponuje značnými zdroji surovin – mramor, žula, vápenec, grafit, dřevo. Je zde příznivá úroveň životního prostředí – čisté ovzduší, minerální prameny. Příznivé klima tvoří dobrý základ pro rekreaci a turistiku. Zázemí pro cestovní ruch je v okrese Jeseník na vysoké úrovni, zvláště pak tradice lázeňství (Priessnitzovy léčebné lázně) je velkou výhodou. Za výhodné se dá do jisté míry

považovat i blízké sousedství s Polskou republikou, ze které proudí řada potencionálních klientů cestovního ruchu (Integrovaný portál MPSV, 2011a).

2.3 Statistika nezaměstnanosti v okrese Jeseník

Počty evidovaných uchazečů o zaměstnání několikanásobně převyšují počty nabízených volných pracovních míst. K 31. 12 2013 evidoval ÚP v Jeseníku 3 475 uchazečů o pracovní místa, z toho 226 absolventů, přičemž bylo evidováno pouhých 70 volných pracovních míst. Na jedno pracovní místo tak spadá 46,6 uchazečů. Podíl nezaměstnaných osob činil ke stejnému datu 11,9 %, řadí se tak k těm nejvyšším v ČR (Integrovaný portál MPSV, 2014a). V následující tabulce můžeme sledovat vývoj vybraných ukazatelů od roku 2000 do roku 2013.

	Míra registrované zaměstnanosti v % ¹⁾	Uchazeči o zaměstnání ¹⁾	Volná pracovní místa ¹⁾
2000	13,17	2961	180
2001	14,78	3173	231
2002	16,88	3501	44
2003	18,17	3753	49
2004	18,31	4012	165
2005	16,88	3610	180
2006	14,68	3236	183
2007	11,09	2571	190
2008	11,5	2540	94
2009	16,91	3409	93
2010	19,69	4055	64
2011	16,75	3444	71
2012	16,44	3500	37
2013 ²⁾	11,9	3475	70

¹⁾ Stav k 31. 12.

²⁾ Podíl nezaměstnaných osob

Tabulka č. 1: Vybrané ukazatele nezaměstnanosti v okrese Jeseník v letech 2000 – 2013

Zdroj: ČSÚ, 2014d

2.4 Možné příčiny nezaměstnanosti v okrese Jeseník

Již mnoho let patří okres Jeseník mezi okresy s největší mírou nezaměstnanosti v ČR. Nabízí se nám tedy otázka: „*Proč okres Jeseník, který patří k nejoblíbenějším turistickým destinacím v ČR, je jedním z míst s největší nezaměstnaností v naší zemi?*“

Nezaměstnanost má bezesporu mnoho různých příčin vztahujících se jak k frikční, strukturální tak i cyklické nezaměstnanosti. Kromě příčin, které jsou pro mnohé okresy stejné, jako je např. vliv hospodářská krize, či nízké vzdělání a kvalifikace, naskýtá se v okrese Jeseník mnoho příčin, které jsou pro okres specifické. Vybrané možné příčiny jsou charakterizovány v následujících kapitolách.

2.4.1 Lokalita a špatná dostupnost

Nezaměstnanost není nikdy rozdělena rovnoměrně. Vždy je v některých oblastech vyšší, či nižší. Jesenicko patří spolu s Bruntálskem či Karvinskem k oblastem s vysokou mírou nezaměstnanosti.

Jak již bylo zmíněno, okres Jeseník se nachází v nejsevernějším cípu severní Moravy, u hranic s Polskou republikou, oddělen vysokým pohořím od zbytku Olomouckého kraje. Okres je tedy značně izolován.

Ve spojitosti s tím, že se okres nachází v horské oblasti, souvisí i špatná dopravní dostupnost. Již několik desítek let se diskutuje o vybudování tunelu pod Červenohorským sedlem, který by umožnil lepší dostupnost a průjezdnost okresu. Tunel by zkrátil jízdní dobu a během výstavby by v okrese klesla nezaměstnanost. Lepší dopravní dostupnost by do jesenického okresu mohla přilákat více investorů, které komplikovaná dopravní situace odrazuje od možné výstavby průmyslových objektů. Tento záměr ovšem vždy narazil na nedostatek financí (Pavlů, 2013). Hlavní silniční tah přes Červenohorské sedlo spojující okres Jeseník s okresem Šumperk, se tak zatím setkal jen s opravou vozovky na jesenické straně. V roce 2013 byla lidmi sepsána petice za výstavbu tunelu, jeho realizace je ale nadále v nedohlednu.

2.4.2 Historické aspekty nezaměstnanosti

První zmínka o lokalitě na místě dnešního Jeseníku pochází z roku 1267. Jedním z důvodů vzniku města byla strategická poloha na soutoku říček Staříče a Bělé a naleziště železné rudy v okolí. Město se brzy po založení hospodářsky rozvinulo. Z roku 1328 je první zmínka o těžbě a zpracování železa. Již koncem 14. století těžba upadla a nový rozmach těžby železa, stříbra a zlata, nastal v druhé polovině 15. století.

V 17. století, i přes následky třicetileté války, pokračoval hospodářský rozkvět města, zejména v textilních odvětvích. Zdejší panství bylo ovšem postiženo dlouhotrvající a intenzivní vlnou čarodějnických procesů. Procesy v oblasti dnešního Jesenicka, dříve Niského knížectví, si vyžádaly minimálně 250 obětí.

Po určitém útlumu zaznamenal Jeseník počátkem 19. století zejména průmyslový rozvoj. Roku 1822 vznikla továrna firmy Regenhart & Rayman na jemné prádlo, která získala postavení na světových trzích a dominovala městskému hospodářství. Jeseník se tak stal významným průmyslovým centrem. V této době se o rozvoj města a kraje zasloužily především lázně a první vodoléčebný ústav na světě, který založil Vincenz Priessnitz počátkem 20. let 19. století. Na konci 19. století se v oblasti začíná rozvíjet i cestovní ruch, jehož důkazem je vybudování rozhledny na Zlatém Chlumu roku 1899.

Po roce 1918 se Jeseník stal, víceméně proti vůli svých obyvatel, součástí Československa. V Jeseníku, jakožto středisku státní správy, rychle vznikla početná česká menšina.

Již v 30. letech byly nezaměstnaností nejvíce zasaženy pohraniční okresy, vyznačující se převahou německého obyvatelstva (Mareš, 2002, s. 39). Od poloviny 30. let zde nabírala na síle Sudetoněmecká strana. Jeseník s okolím byl bezprostředně po Mnichovské dohodě připojen k Německu a čeští obyvatelé museli město opustit. V letech 1945 – 1947 byli naopak odsunuti němečtí obyvatelé. *S následky některých válek se Jeseník jako pohraniční město musí vyrovnávat do dnes* (Growka, s. 7, 2008). V roce 1947 byl dosavadní Frývaldov přejmenován na Jeseník. Úlohu hospodářského střediska do značné míry ztratilo spolu se ztrátou statusu okresního města roku 1960. K 1. lednu 1996 byl okres Jeseník obnoven (Jeseník, 2014a). *„Místo 70 tisíc lidí, kteří na Jesenicku žili ve třicátých letech minulého století, zůstalo v regionu už jenom asi 40 tisíc obyvatel (samozřejmě velký vliv na to měl odsun sudetských Němců po druhé světové válce). Od začátku devadesátých let minulého století už sice odchod lidí z Jesenicka není tak velký, problém je ale výrazný úbytek právě mladých lidí“* (Fránek, 2013).

2.4.3 Úpadek textilního a těžebního průmyslu a s tím spojený krach velkých zaměstnavatelů

Jesenicko bylo odpradáвна ekonomicky velice produkčním územím. Svůj význam zde měl obor lesnický, dřevařský, textilní, ovocnářský i zemědělský. Velmi důležitou roli zde hrála těžba nerostným surovin a na ni vázaná průmyslová výroba (Skácel, 2006, s. 9). O nejsilnější pozici zde soutěžila vždy dvě odvětví – kamenoprůmysl a oděvnictví. V letech minulého století zde působilo několik desítek těžařských firem, textilní podniky a mnoho dalších firem, které činily okres soběstačným. Dnes z těchto velkých zaměstnavatelů jesenického obyvatelstva zbyla jen hrstka.

Přírodní podmínky předurčily Jesenicko za oblast vhodnou pro výrobu lněných tkaniv. Od 2. poloviny 19. století zde proto působil největší lnářský podnik v českých zemích (továrny firmy Regenhart & Raymann), který doslovně ovládl město. Od roku 1958 nese jméno *Moravolen*. Podnik měl v Jeseníku dvě sídla. Moravolen 04 neboli Tkalcovna, kde se zpracovávala bavlněná, směsná a lněná příze na celovlněná, pololněná a bavlněná plátna. Moravolen 10 neboli Bělídlo, kde se tyto tkaniny chemicky upravovaly. I přes dlouholetou tradici a celosvětový význam výrobků, podnik vstoupil v roce 2004 do likvidace a ÚP ten rok evidoval 4 242 nezaměstnaných osob (Místopisy, 2009).

Počátkem roku 1990 došlo k rozpadu státního podniku *Rudné doly* Jeseník, který na Jesenicku působil již od roku 1958. Podnik se orientoval na těžbu a zpracování rud barevných kovů, železných rud, grafitu a vápenců. Ve Zlatých Horách a okolí tak přišly o práci stovky zaměstnanců (Zdař Bůh, 2009).

Zatím jako poslední zkrachoval 30. dubna 2010 velký jesenický závod *OP Prostějov*. V jesenickém závodě pracovalo do uzavření 286 lidí. Míra nezaměstnanosti v době krachu jesenické pobočky vzrostla skokově o 1,5 % a bez práce tak byla téměř pětina ekonomicky aktivních lidí. V roce 2012 svítla alespoň malá naděje pro některé z bývalých zaměstnanců. Jesenický závod koupila oděvní firma jménem Cavaliere (Hányš, 2012). Dnes již ve firmě pracuje přes padesát zaměstnanců. V soutěži Investor roku 2012 získala společnost Tex Trading Cavaliere ocenění za významný počin v oblasti investic (Křňávek, 2013a).

Celá oblast Jesenicka, přesněji pak podhůří Ryhlebských hor, Žulovské pahorkatiny a Zlatohorské vrchoviny, byla v minulosti silně využívána těžbou žuly, mramoru, zlata a písku. „Poměrně značné a pestré surovinové bohatství podmínilo na Jesenicku též vznik zpracovatelské činnosti přímo v místě, tj. hutnictví, železářství, strojírenství, sklářství, výroba

šamotu a zvláště kamenoprůmyslu. Některá odvětví se zde uplatňují i dnes“ (Skácel, 2006, s. 26). V kamenolomech byly zaměstnány desítky až stovky lidí. Po odsunu Němců, zůstaly mnohé lomy opuštěné a v následujících letech se to nelepšilo. Pokles zájmu o kamenické výrobky a kamenickou práci vůbec, se projevil i zrušením dvou kamenických škol na Jesenicku – v Supíkovcích a v Žulové. V současnosti funguje na Jesenicku již jen několik málo těžařských firem (Omya a.s. a Slezský kámen a.s.). Většina opuštěných lomů, dnes již zatopených, slouží pouze ke koupání.

Vyjma výše zmíněných podniků ukončily v okrese svou činnost i další významní zaměstnavatelé. V malém městě Vidnava na samé hranici s Polskou republikou byla téměř 130 let zdejší *továrna šamotárny* nedílnou součástí města a významným zaměstnavatelem. Provoz byl ukončen v roce 1991 a od té doby areál chátrá. *Jesenická mlékárna*, která se specializovala na výrobu tvrdých sýrů. Po vstupu do EU zaplavily český trh levné sýry z Polské a Slovenské republiky a jejich cenám společnost kvůli daňovému zatížení domácích zemědělců nemohla konkurovat, proto byl v roce 2004 podnik zrušen a objekt zbourán. Na jeho místě dnes stojí supermarket Kaufland. Společnost *Moravolesk*, jeden z největších zaměstnavatelů na Jesenicku, přesunul v roce 2007 svou výrobu z Lipové-lázní do Asie. Přední evropský výrobce skleněných broušených kamenů pro bižuterii, tak jde za nižšími náklady. V Česku nejsou schopni konkurovat levné asijské produkci (Kohoutová, 2007).

Také historie proslulých *Schrothových lázní* v Lipové na Jesenicku, která má tradici 184 let, je u konce. Lázně, kde se léčily hlavně kožní onemocnění, ukončily 11. října 2013 předčasně sezonu. Lázně se totiž dostaly do velmi špatné ekonomické situace. Ještě před několika lety zaměstnávaly přes stovku lidí. Jejich počet už koncem roku 2012 klesl na polovinu. Výrazně ubylo pacientů a v roce 2013 se tržby propadly o 70 %. V průběhu října 2013 dostalo 45 zaměstnanců výpověď a ke dni 31. 12. 2013 ukončily Schrothovy lázně, které byly nejvýznamnějším zaměstnavatelem v obci, poskytování zdravotních služeb (Hányš, 2013).

Najde se zde ale pořád několik významných zaměstnavatelů, kteří poskytují lidem v okrese Jeseník pracovní místa. Mezi nejvýznamnější zaměstnavatele okresu Jeseník v současné době patří - *Fenix s.r.o.*, *Stomix s.r.o.*, *Omya CZ s.r.o.*, *Vítkovice power Engineering a.s.*, *Česko-slezská výrobní a.s.*, *Stavpur s.r.o.*, *Slezský kámen a.s.*, *Jesan a.s.*, *Priessnitzovy léčebné lázně a.s.*

Velká šance se naskytla v podobě firmy *FTC Group*, která by mohla vybudovat v Jeseníku továrnu na velkoobjemové vaky. Práci by zde našlo minimálně 1 500 osob, což by vysoké nezaměstnanosti na Jesenicku nepřekonatelně pomohlo. Pobídka je zatím

v projednávání. Zda se město s firmou FTC Group dohodne, či ne, bude známo během roku 2014.

2.4.4 Výše mezd

Okres Jeseník patří dlouhodobě mezi okresy s nejnižší průměrnou měsíční mzdou jak v Olomouckém kraji, tak i v rámci celé republiky. Nízká mzdová úroveň je sice zajímavá pro zaměstnavatele, ale nižší sociální skupiny tak vhání do pasti chudoby. Zaměstnavatelé často přinášejí do okresu Jeseník práci v takových odvětvích, která nabízejí nejnižší průměrné mzdy (textilní či dřevařský průmysl). Lidé z okresu Jeseník si v průměru vydělávají až o deset tisíc korun méně, než lidé pracující v hlavním městě. Ve 4. čtvrtletí roku 2013 byla průměrná měsíční mzda v celé ČR 26 637 Kč, v Olomouckém kraji 22 264 Kč a v okrese Jeseník 18 736 Kč. V Praze, pro srovnání, dosahovala průměrná mzda až 34 436 Kč (ČSÚ, 2014e).

2.4.5 Sezonní nezaměstnanost

V nezaměstnanosti okresu Jeseník se mnohem výrazněji než v jiných okresech Olomouckého kraje projevuje sezonnost. Řada lidí, kteří mají v létě zaměstnání, končí v zimních měsících na ÚP.

Svůj podíl na tom má skutečnost, že na Jesenicko ve srovnání s jinými regiony plyne více peněz na veřejně prospěšné práce. Lidé placení z těchto zdrojů pomáhají například při úklidu a údržbě v obcích. Práci mají především v letní sezoně. Na Jesenicku se také velký podíl lidí živí v lesnictví, lázeňství a v resortu zimního cestovního ruchu. Menší lázně přes zimu zavírají nebo redukují provoz. Jak už bylo zmíněno, Schrothovy lázně na jaře už neotevřely vůbec. Sezonnost se projevuje i v oblasti zpracovávání surovin, které se přes zimu méně těží a zpracovávají. S tím související i práce ve stavebnictví, které lidé nacházejí hlavně v létě (Krňávek, 2013b).

2.4.6 Vliv obchodních řetězců na maloobchodníky

Expanze hypermarketů, supermarketů a obchodních řetězců ničí tradiční síť drobných obchodníků a lidem práci spíše bere, než dává. Pět největších řetězců v ČR (Ahold ČR, Kaufland ČR, Tesco Stores, Penny Market a Lidl) zde podle předloňského odhadu společnosti Incoma GfK ovládá 40, 6 % maloobchodního trhu s rychloobrátkovým zbožím. Z ulic českých měst zároveň podle agentury Nielsen CZ zmizelo od roku 2001 přes šest tisíc malých prodejen s potravinami a smíšeným zbožím (Mrázková, 2013).

V okresním městě Jeseník vyrostlo v posledních letech celkem pět supermarketů – Kaufland ČR, Ahold ČR, Penny Market, Lidl a Billa. Na město s 11 711 obyvateli je to více než dost. Majitelé drobných obchůdků, které měly svou dlouholetou tradici, tak nejsou schopni konkurovat ani v cenách ani v množství nabízeného zboží. Stále častěji se tak setkáváme s prázdnými výlohami a vylidněnými ulicemi.

EMPIRICKÁ ČÁST

3 Vymezení empirického šetření

Vysoká míra nezaměstnanosti v okrese Jeseník je již dlouhá léta závažným a diskutovaným tématem. Empirické šetření této práce je proto zaměřeno na zjištění příčin nezaměstnanosti v okrese Jeseník u nezaměstnaných osob evidovaných na ÚP v Jeseníku.

Základem kvality empirického šetření je důkladná příprava. Empirická část navazuje a čerpá z poznatků části teoretické. Je zde definován cíl výzkumu, výzkumný problém, výzkumné otázky, zvolená metoda výzkumu a jeho realizace. Zjištěné poznatky jsou zpracovány a interpretovány v závěrečných kapitolách práce.

3.1 Stanovení cíle empirické části

Hlavním cílem empirické části je zjistit a vyhodnotit možné příčiny nezaměstnanosti u nezaměstnaných osob v okrese Jeseník.

3.2 Stanovení problému a otázek

Výzkumný problém této práce zní: „*Hlavní příčiny nezaměstnanosti v okrese Jeseník u nezaměstnaných osob v okrese Jeseník.*“ Jelikož se jedná o výzkumný problém deskriptivní neboli popisný, nebudou pro tento výzkum formulovány hypotézy.

Pro splnění výzkumného cíle je nutné stanovit výzkumné otázky, které vycházejí z obsahu části teoretické. Ke každé výzkumné otázce, byly vytvořeny dotazníkové položky, které se snaží dané výzkumné otázky zodpovědět. Dotazníkové položky jsou vytvořeny tak, že postihují i více výzkumných otázek najednou. Pro empirické šetření bylo stanoveno pět následujících výzkumných otázek:

1. Jakým způsobem ovlivňuje strukturální typ nezaměstnanosti výši nezaměstnanosti v okrese Jeseník?

- a. Jaké jsou hlavní důvody Vaší současné nezaměstnanosti?
- b. V jakém odvětví hledáte zaměstnání?
- c. Jste ochoten/na dojíždět do nového zaměstnání?
- d. Jste ochoten/na se přestěhovat kvůli novému zaměstnání?

- e. Do jaké míry podle Vás ovlivňují uvedené faktory výši nezaměstnanosti v okrese Jeseník? – lokalita, špatná dopravní dostupnost, historie okresu Jeseník, úpadek textilního průmyslu, úpadek těžebního průmyslu, krach velkých zaměstnavatelů, automatizace.
- f. Co by podle Vás mohlo ovlivnit či vyřešit současný stav vysoké nezaměstnanosti v okrese Jeseník?

2. Jakým způsobem ovlivňuje cyklický typ nezaměstnanosti výši nezaměstnanosti v okrese Jeseník?

- a. Jaké jsou hlavní důvody Vaší současné nezaměstnanosti?
- b. Do jaké míry podle Vás ovlivňují uvedené faktory výši nezaměstnanosti v okrese Jeseník? – výše mezd, roční období, vliv obchodních řetězců na maloobchodníky.
- c. Co by podle Vás mohlo ovlivnit či vyřešit současný stav vysoké nezaměstnanosti v okrese Jeseník?

3. Jakým způsobem ovlivňuje frikční typ nezaměstnanosti výši nezaměstnanosti v okrese Jeseník?

- a. Jaké jsou hlavní důvody Vaší současné nezaměstnanosti?
- b. Do jaké skupiny ohrožených nezaměstnanosti (rizikové skupiny) patříte?

4. Jakou roli hraje ÚP v životě nezaměstnaných osob?

- a. Jak dlouho jste v současné době registrován/a na Úřadu práce jako nezaměstnaný/á?
- b. Kolikrát už jste dříve byl/a v evidenci Úřadu práce?
- c. Absolvoval/a jste již nějaký rekvalifikační kurz?
- d. Myslíte, že Vám absolvovaný rekvalifikační kurz bude přínosem k nalezení nového pracovního místa?
- e. Jaké je podle Vás množství volných pracovních míst zprostředkovaných Úřadem práce v Jeseníku?
- f. Jakým způsobem hledáte práci, kromě registrace na Úřadu práce v Jeseníku?
- g. Využíváte webových stránek Úřadu práce ke zjišťování aktuálních volných pracovních míst?

5. Jaké je postavení nezaměstnaných absolventů na trhu práce v okrese Jeseník?

- a. Do jaké skupiny ohrožených nezaměstnanosti (rizikové skupiny) patříte?
- b. Jaký je stupeň Vašeho nejvyššího dosaženého vzdělání?
- c. Co v roli nezaměstnaného absolventa považujete za svou největší nevýhodu?

3.3 Metoda sběru dat

Pro empirické šetření byla zvolena metoda dotazníkového šetření. Jedná se o jeden z nejvyžívanějších kvantitativních přístupů. Pomocí předem stanovených a pečlivě formulovaných písemných otázek, se získávají písemné odpovědi. Osoba, která vyplňuje dotazník, se nazývá respondent (Gavora, 2000, s. 122).

Tato metoda byla zvolena zejména pro její možnost získat v krátkém čase potřebné informace od velkého počtu respondentů.

Dotazník (Příloha č. 2) je rozdělen na dvě části. Dotazníkových položek je celkem devatenáct. Kromě otázky č. 13, která je otevřená, jsou všechny otázky uzavřené či polouzavřené. První (hlavní část) je zaměřena na zjišťování hlavních příčin nezaměstnanosti respondentů, na roli ÚP při hledání práce a na nevýhody absolventů na trhu práce. V části druhé jsou umístěny otázky zjišťující věk, pohlaví a stupeň dosaženého vzdělání respondentů.

3.4 Charakteristika souboru empirického šetření

V empirickém šetření je třeba rozeznávat dva důležité pojmy - základní soubor a výběrový soubor. *Základním souborem* se rozumí všechny prvky patřící do zkoumané skupiny. *Výběrový soubor* (vzorek) je určitá část prvků vybraná ze základního souboru. Výběrový soubor reprezentuje soubor základní (Chrásková, 2006, s. 20). Základním souborem jsou v tomto případě všechny nezaměstnané osoby. Výběrovým souborem jsou nezaměstnané osoby evidované na ÚP v Jeseníku. Výběrový soubor byl zvolen na základě náhodného výběru. Velikost výběrového souboru byla stanovena na sto nezaměstnaných osob registrovaných na ÚP v Jeseníku.

3.5 Realizace dotazníkového šetření

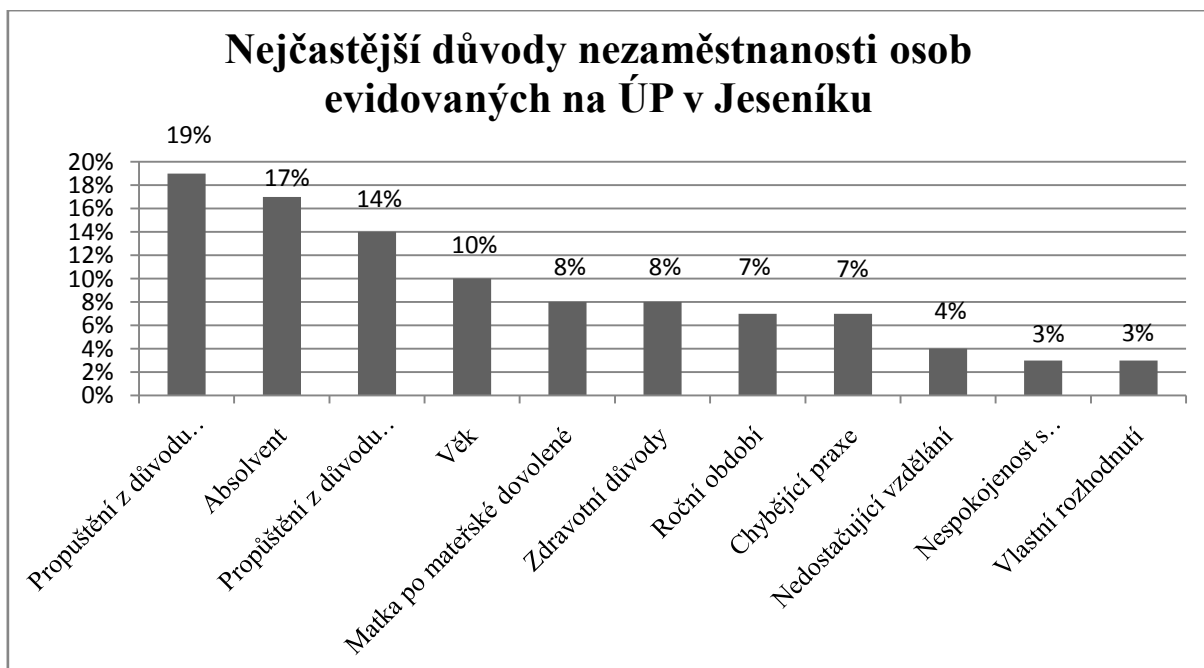
Dotazníkové šetření probíhalo v období od 17. 2. 2014 do 25. 2. 2014 na ÚP v Jeseníku. Dotazníkové šetření bylo předem projednáno a odsouhlaseno ředitelem ÚP v Jeseníku. Respondenti byli osobně oslovováni v čekárně ÚP v Jeseníku a byla jim poskytována tištěná forma dotazníku k vyplnění přímo na místě. Každý respondent byl ústně i písemně seznámen s účelem dotazníku, jeho vyplňováním a anonymitě. Díky osobnímu zprostředkování dotazníků, byla návratnost stoprocentní. Výsledky jednotlivých dotazníkových položek byly zpracovány a vyhodnoceny. Pro přehlednost zaneseny do grafů a tabulek.

3.6 Výsledky dotazníkového šetření

V této kapitole jsou rozpracovány jednotlivé otázky z dotazníku, odpovědi jsou graficky znázorněny a slovně interpretovány.

Otázka č. 1:

Jaké jsou hlavní důvody Vaší současné nezaměstnanosti?

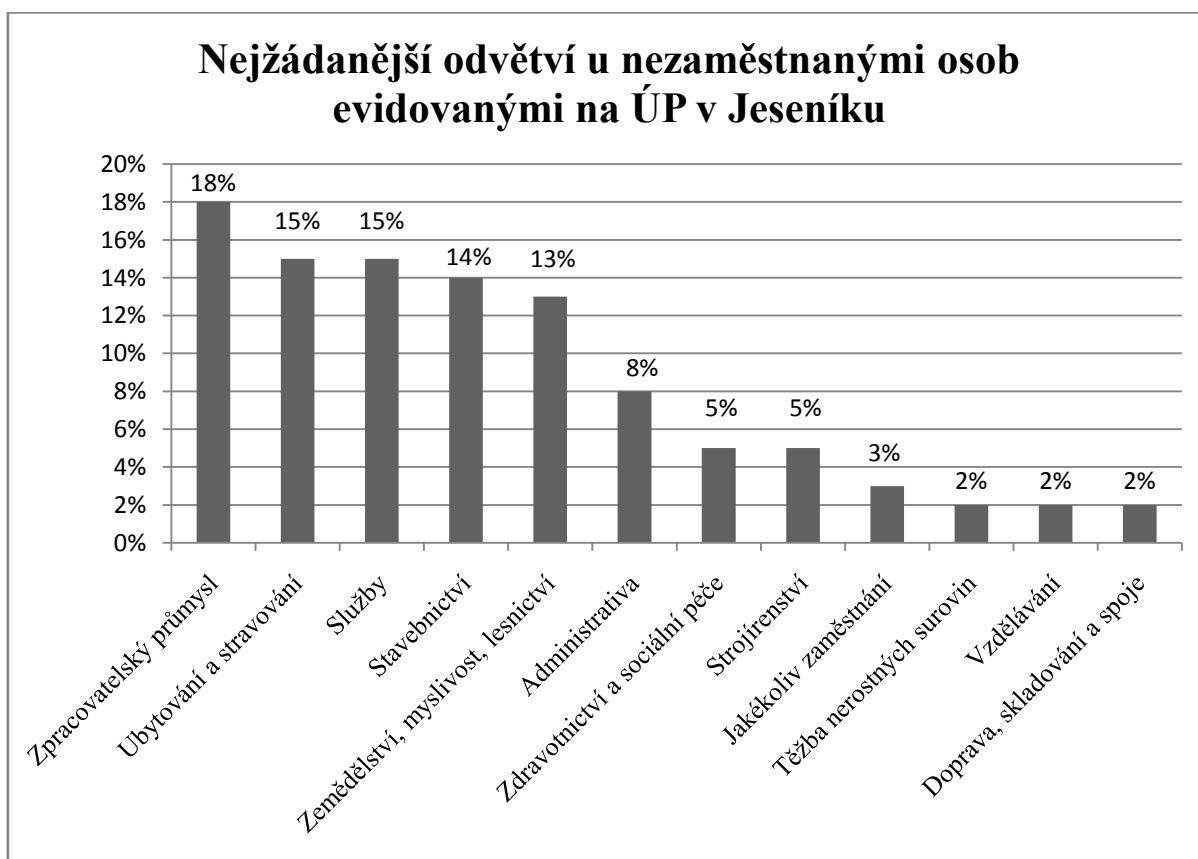
Graf č. 5 : Nejčastější důvody nezaměstnanosti osob evidovaných na ÚP v Jeseníku

Zdroj: vlastní

Touto otázkou bylo zjišťováno, jaké jsou hlavní příčiny současné nezaměstnanosti dotazovaných osob. Respondenti měli na výběr z 11 odpovědí a měli také možnost doplnit svou vlastní odpověď – polouzavřená otázka. Za nejčastější příčinu nezaměstnanosti bylo označeno propuštění z důvodu krachu zaměstnavatele (19 %). Potvrzuje se tak, že rušení významných jesenických podniků – např. Moravolen či pobočka OP Prostějov, má nepopíratelný vliv na vysokou nezaměstnanost v okrese Jeseník. Druhou nejčastější označovanou příčinou byla pozice absolventa. Celých 17 % dotazovaných byli absolventi středních či vysokých škol a jako hlavní důvod jejich nezaměstnanosti uvedly právě znevýhodňující roli absolventa na trhu práce. S 14 % se na třetím místě v žebříčku nejčastějších příčin nezaměstnanosti v okrese Jeseník umístilo propuštění z důvodu nadbytečnosti, za ním nezaměstnanost z důvodu vyššího věku (10 %). Další příčiny se dle grafu č. 5 pohybují na procentuálně podobné výši.

Otázka č. 2:

V jakém odvětví hledáte zaměstnání?

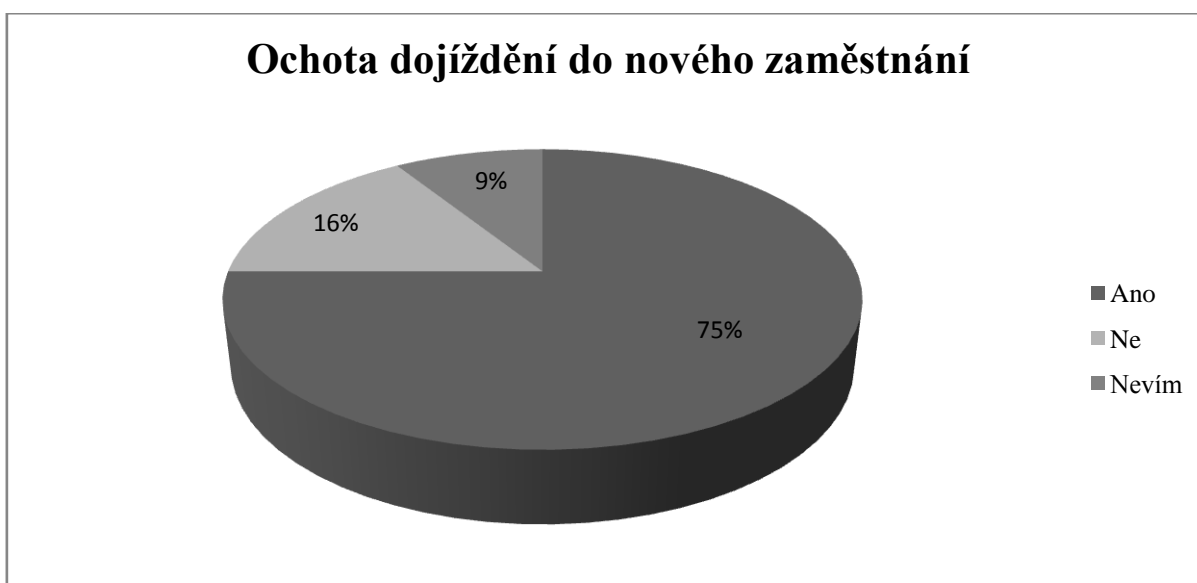
Graf č. 6: Nejžádanější odvětví u nezaměstnaných osob evidovaných na ÚP v Jeseníku

Zdroj: vlastní

Prostřednictvím této otázky bylo zjišťováno, ve kterém odvětví ekonomických činností hledají respondenti práci. Položky byly zvoleny na základě *Odvětvové klasifikace ekonomických činností* (OKEČ). Jelikož byla otázka polouzavřená, respondenti měli možnost doplnit jinou vlastní odpověď. Nejvíce dotazovaných hledá práci v odvětvích zpracovatelského průmyslu. Jelikož je jednou z činností zpracovatelského průmyslu i výroba textilií a oděvů, projevuje se tu opět vliv úpadku textilního průmyslu na místní nezaměstnanost (krach podniku Moravolen, pobočky OP Prostějov). Další vyhledávaná odvětví se shodnými 15 % jsou v oblasti ubytování, stravování a ve službách. V odvětví stavebnictví (14 %) se projevuje zejména sezonní nezaměstnanost, kdy hlavně muži ztrácí přes zimní měsíce práci a na jaře do ní opět nastupují – projevuje se tu opakovaná nezaměstnanost s každoroční pravidelností.

Otázka č. 3:

Jste ochoten/na dojíždět do nového zaměstnání?

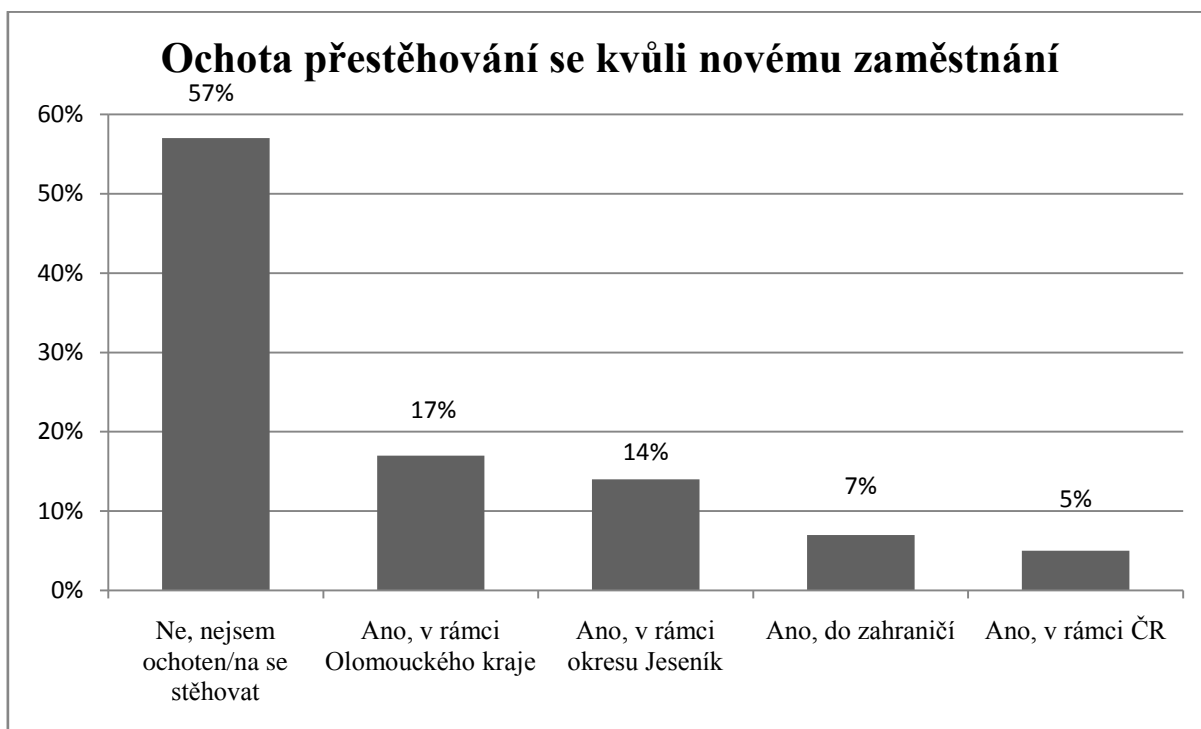
Graf č. 7: Ochota dojíždění do nového zaměstnání

Zdroj: vlastní

Většina respondentů (75 %) je sice ochotna dojíždět do nového zaměstnání, mnozí z nich ovšem v dotazníku doplnili, že záleží i na platovém ohodnocení nového zaměstnání. V mnohých částech okresu jsou navíc spoje natolik omezené, že i kdyby respondenti byli ochotni dojíždět, měli by dojíždění velice komplikované. V roce 2010 byl například po 113 letech zrušen vlakový spoj z Velké Kraše do Vidnavy a nahrazen nebyl ani autobusovou dopravou.

Otázka č. 4:

Jste ochoten/na se přestěhovat kvůli novému zaměstnání?

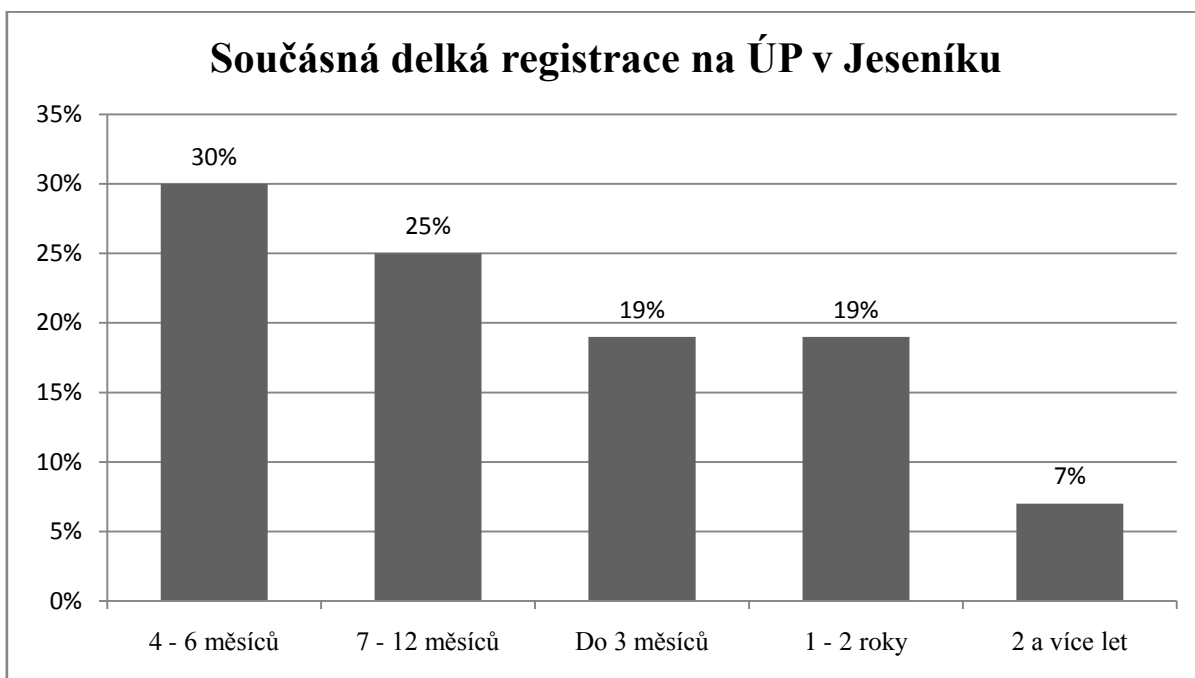
Graf č. 8 : Ochota přestěhování se kvůli novému zaměstnání

Zdroj: vlastní

Další otázka zjišťující co by pro nové zaměstnání byli respondenti ochotni udělat, se dotazovala na ochotu přestěhování se za novým pracovním místem. Z nabízených možností odpovědělo 57 % respondentů, že se kvůli práci nejsou ochotni stěhovat. Byli to zejména lidé, kteří mají přes 40 let, mají zde rodinu a stěhování by pro ně bylo značně komplikované. V rámci okresu Jeseník či celého Olomouckého kraje by se bylo ochotno přestěhovat poměrně stejné procento respondentů. Odchod za prací kamkoli v rámci ČR či do zahraničí volili výhradně nezaměstnaní absolventi, kterým v mnoha případech, jiné vhodné řešení nezbyvá.

Otázka č. 5:

Jak dlouho jste v současné době registrován/a na Úřadu práce jako nezaměstnaný/á?

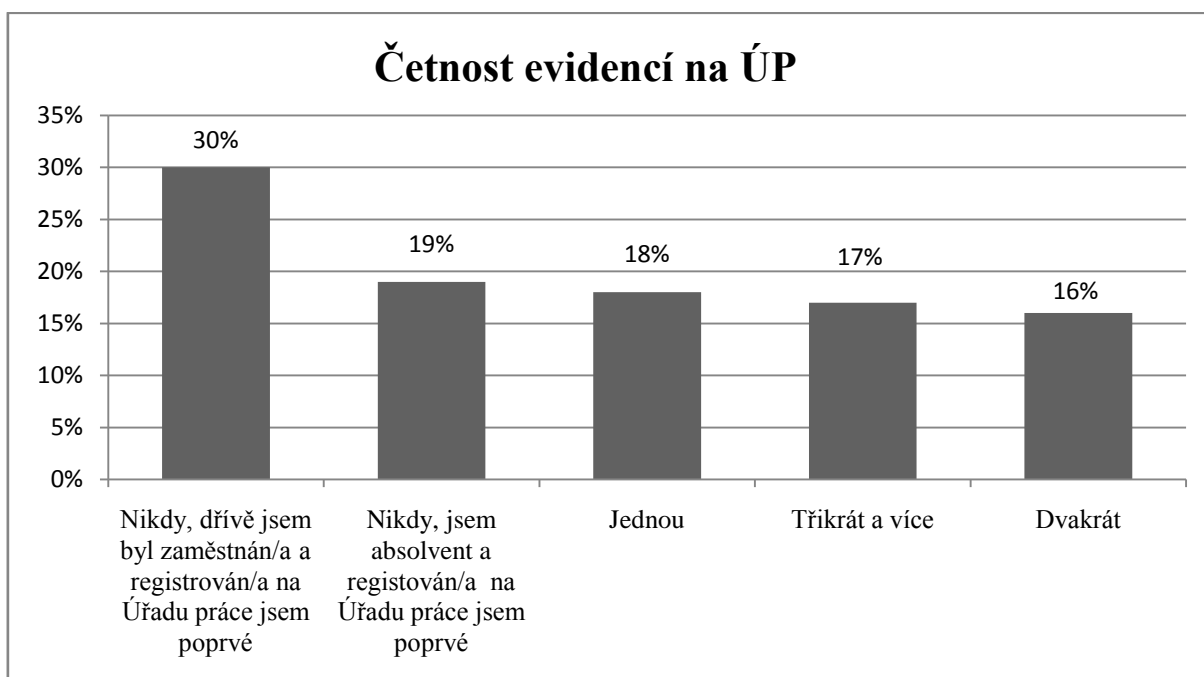
Graf č. 9: Současná délka registrace na ÚP v Jeseníku

Zdroj: vlastní

Odpovědi u této otázky byly velice vyrovnané. Nejvíce respondentů je na ÚP evidováno po dobu 4 – 6 měsíců a 7 – 12 měsíců. Výrazně se tu neprojevila ani dlouhodobá nezaměstnanost. 19 % dlouhodobě nezaměstnaných respondentů se rovná nezaměstnaným evidovaným na ÚP do 3 měsíců. Krátkodobá nezaměstnanost se zde projevuje hlavně vlivem sezonní nezaměstnanosti.

Otázka č. 6:

Kolikrát už jste dříve byl/a v evidenci Úřadu práce? (pokud jste již dříve byl/a evidován/a na Úřadu práce, uveďte i délku trvání evidence)

Graf č. 10: Četnost evidencí na ÚP

Zdroj: vlastní

Nejvíce dotazovaných uvedlo, že doposud zaměstnání měli a evidování na ÚP jsou poprvé (30 %). Dále pak absolventi středních a vysokých škol (19 %). U zbývajících odpovědí, kdy respondenti uváděli, že jsou nezaměstnaní opakovaně, se opět projevila zejména sezonní nezaměstnanost, kdy jsou respondenti po dobu většinou zimních měsíců evidováni na ÚP a na jaře jsou opět zaměstnání. Každoročně jsou tak nuceni se na stejné měsíce registrovat na ÚP.

Otázka č. 7:

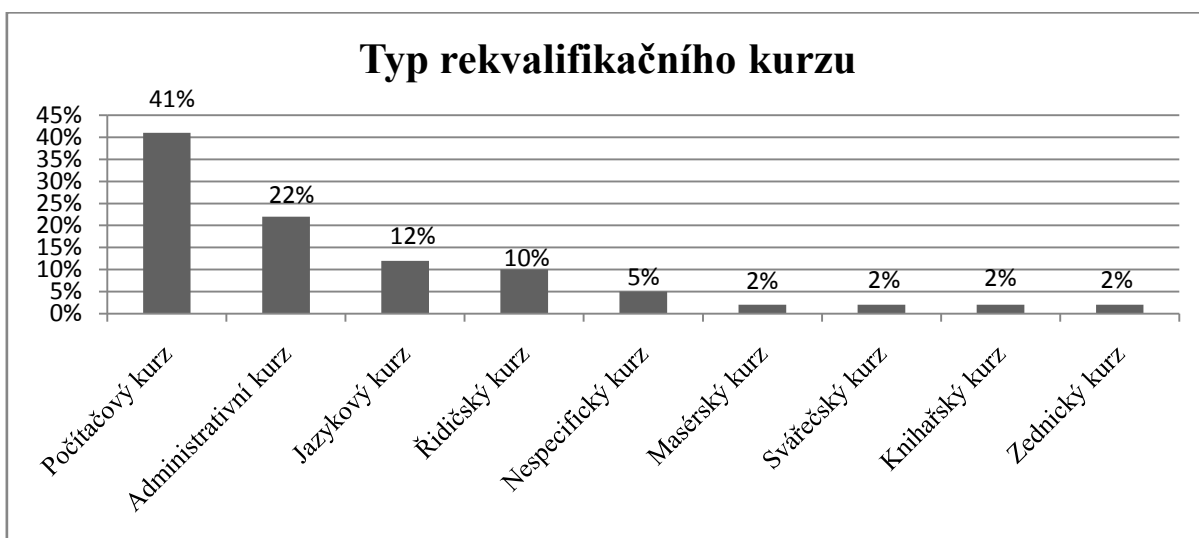
Absolvoval/a jste již nějaký rekvalifikační kurz?(pokud ANO, jaký?)

Graf č. 11: Absolvování rekvalifikačního kurzu

Zdroj: vlastní

Cílem otázky bylo zjistit, zda respondenti absolvovali rekvalifikační kurz. Je poměrně překvapivé, že 63 % respondentů uvedlo, že žádný rekvalifikační kurz doposud neabsolvovalo i přes jejich dlouhou dobu evidence na ÚP. Zbýlých 37 % dotazovaných uvedlo, že rekvalifikační kurz absolvovalo. V následujícím grafu lze vidět, že nejvíce dotazovaných absolvovalo rekvalifikační kurz zaměřený na práci s počítačem (41 %), dále kurz zaměřený na administrativní práci (22 %) a jazykový kurz (12 %).

Graf č. 12: Typ rekvalifikačního kurzu

Zdroj: vlastní

Otázka č. 8:

Myslíte, že Vám absolvovaný rekvalifikační kurz bude přínosem k nalezení nového pracovního místa?

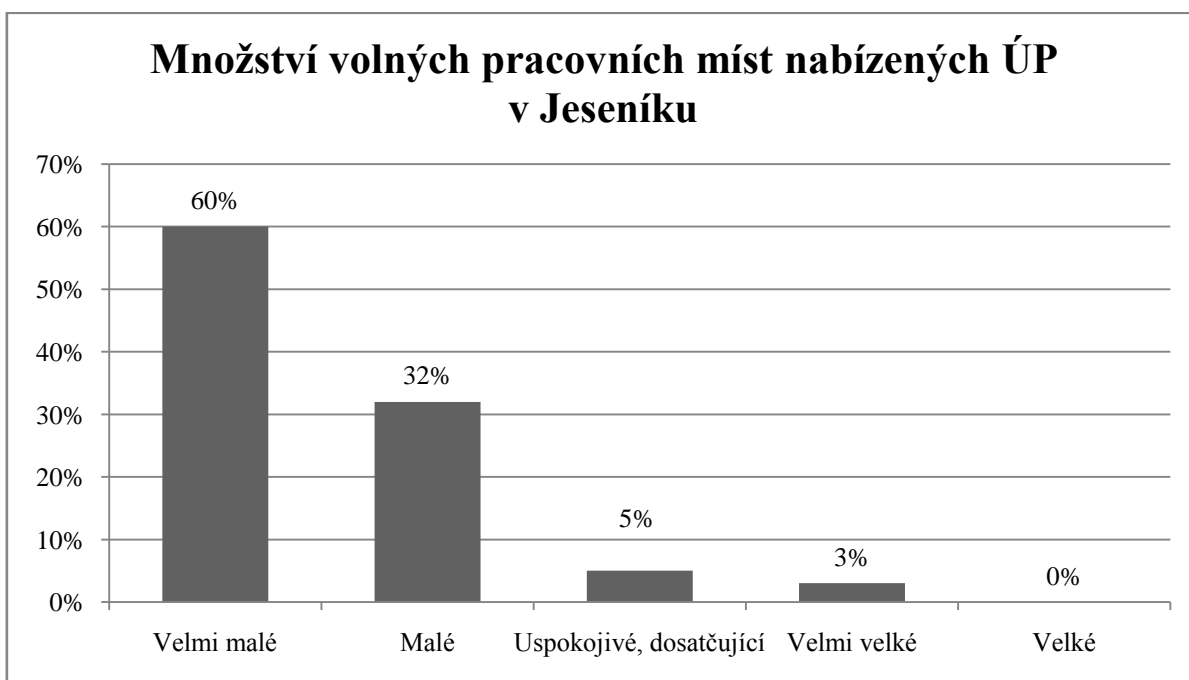
Graf č. 13: Přínos absolvovaného rekvalifikačního kurzu

Zdroj: vlastní

Na otázku týkající se přínosu rekvalifikačního kurzu, který byl respondenty absolvován, odpověděla většina záporně. Celých 54 % respondentů považuje absolvovaný rekvalifikační kurz za nepřínosný k nalezení nového pracovního místa. ÚP často nabízejí sice mnoho rekvalifikačních kurzů, ale takového zaměření, že nejsou schopné nezaměstnané osobě zajistit, nebo alespoň pomoci najít pracovní místo. Většina respondentů uvedla, že absolvovali kurz zaměřený na práci s počítači, který samozřejmě může být pro život užitečný, ale osobě, která hledá práci např. ve zpracovatelském průmyslu, nemůže být nijak přínosný.

Otázka č. 9:

Jaké je podle Vás množství volných pracovních míst zprostředkovaných Úřadem práce v Jeseníku?

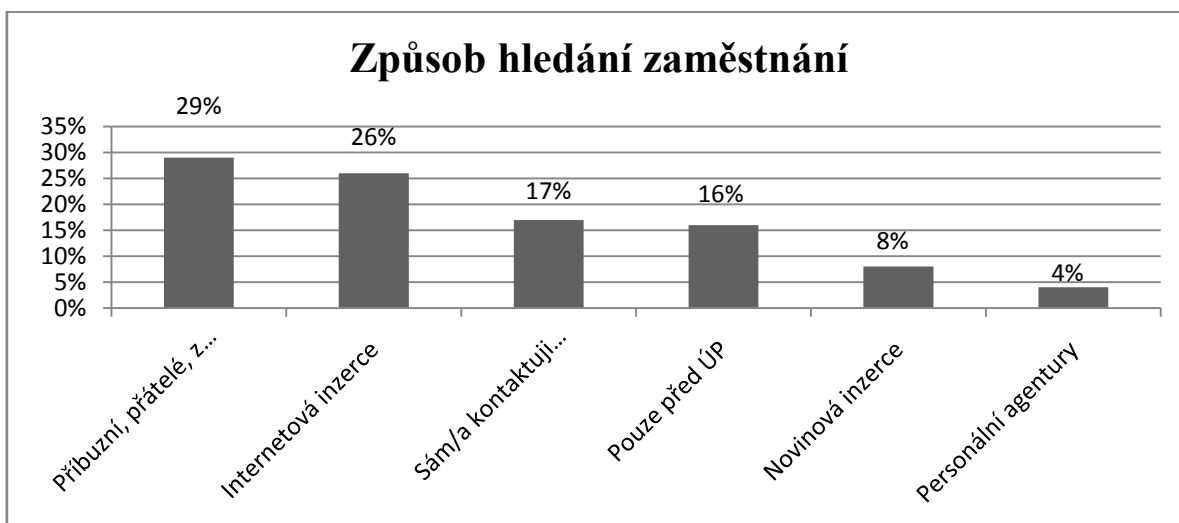
Graf č. 14: Množství volných pracovních míst nabízených ÚP v Jeseníku

Zdroj: vlastní

Další otázka se snažila zjistit, jaké je podle respondentů množství volných pracovních míst nabízených ÚP v Jeseníku. Celých 92 % respondentů uvedlo, že je dle jejich názoru množství nabízených míst malé či velmi malé. Podle statistik zde bylo k 31. 12. 2013 nabízeno 70 volných pracovních míst. V Šumperku jich pro srovnání bylo 218 (Integrovaný portál MPSV, 2014b). Nabízená místa jsou většinou zaměřena na pracovníky ve zdravotnictví, kdy je potřebné speciální vzdělání. Respondentům, kteří mají většinou střední odborné vzdělání, se tak nabídka pracovních míst ještě více zužuje.

Otázka č. 10:

Jakým způsobem hledáte práci, kromě registrace na Úřadu práce v Jeseníku?

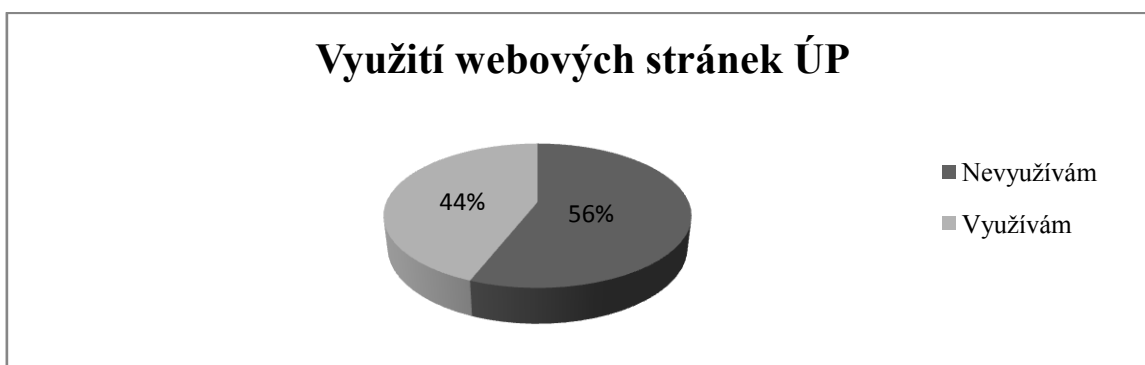
Graf č. 15: Způsob hledání zaměstnání

Zdroj: vlastní

Cílem otázky bylo zjistit jakým způsobem, kromě evidence na ÚP, oslovení respondenti hledají práci. Bylo možné označit i více odpovědí. Většina respondentů (29 %) uvedla, že práci shánějí především s pomocí příbuzných, přátel a známých. Mnoho z nich využívá také internetovou inzerci (26 %). Naopak pomocí novinové inzerce shání práci pouhých 8 % dotazovaných a personální agentury nevyužívají téměř vůbec (4 %).

Otázka č. 11:

Využíváte webových stránek Úřadu práce ke zjišťování aktuálních volných pracovních míst?

Graf č. 16: Využití webových stránek ÚP

Zdroj: vlastní

Podle získaných dat bylo zjištěno, že respondenti, kteří využívají webové stránky ÚP, se s 44 % vyrovnávají respondentům, kteří webové stránky ÚP k zjišťování volných pracovních míst nevyužívají (56 %).

Otázka č. 12:

Do jaké míry podle Vás ovlivňují uvedené faktory výši nezaměstnanosti v okrese Jeseník?

(1 – vůbec neovlivňuje, 5 – velmi ovlivňuje)

Faktory ovlivňující vysokou nezaměstnanost v okrese Jeseník

Údaje v %	1	2	3	4	5
Lokalita	8	8	13	21	50
Špatná dopravní dostupnost	10	2	22	32	34
Historie okresu Jeseník	29	19	33	6	13
Úpadek textilního průmyslu	17	10	19	18	36
Úpadek těžebního průmyslu	15	12	21	25	27
Krach velkých zaměstnavatelů	6	1	7	21	65
Výše mezd	5	5	4	15	71
Obchodní řetězce ničí maloobchodníky	16	24	29	12	19
Automatizace	36	27	27	3	7
Roční období	14	10	15	33	28

Tabulka č. 2: Faktory ovlivňující vysokou nezaměstnanost v okrese Jeseník

Zdroj: vlastní

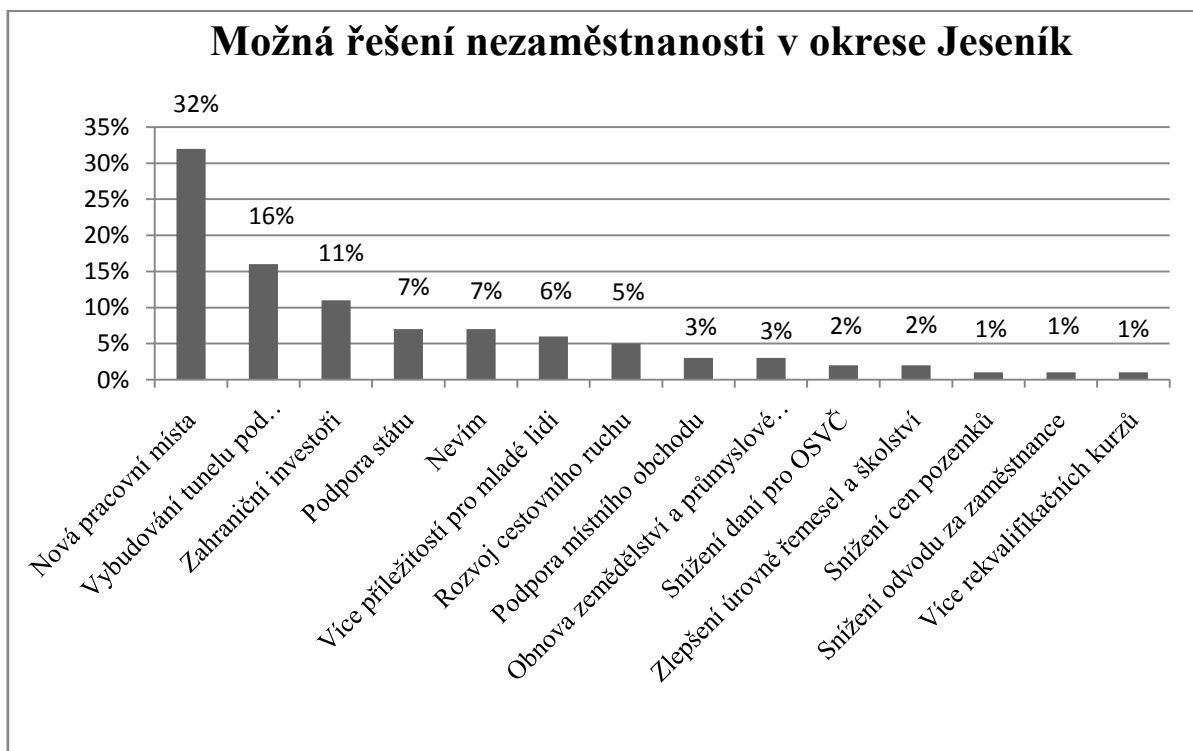
Otázka zjišťující nejvýznamnější faktory, které ovlivňují výši nezaměstnanosti v okrese Jeseník, byla vyhodnocena následovně. Za faktory nejvíce ovlivňující vysokou nezaměstnanost v okrese Jeseník byly respondenty označeny – výše mezd, krach velkých zaměstnavatelů a lokalita okresu Jeseník. Jak již bylo zmíněno v části teoretické, výše platů v okrese Jeseník je o poznání nižší, než je v jiných okresech. Celých 71 % respondentů to vidí jako významný faktor ovlivňující místní nezaměstnanost. S 65 % byl dalším nejvýznamnějším faktorem krach velkých zaměstnavatelů, který se značně podílí na vysoké míře nezaměstnanosti v okrese. Jak je popsáno v části teoretické, tak například v době krachu jesenické pobočky OP Prostějov, vzrostla míra nezaměstnanosti o 1,5 %. Jako významný faktor vidí respondenti také lokalitu okresu Jeseník, kterou označilo 50 % dotazovaných jako

velmi ovlivňující.

Naopak za nejméně ovlivňující faktory jsou považovány automatizace (36 %) a historie okresu Jeseník (29 %). Ostatní faktory jsou procentuálně velmi podobné.

Otázka č. 13:

Co by podle Vás mohlo ovlivnit či vyřešit současný stav vysoké nezaměstnanosti v okrese Jeseník?

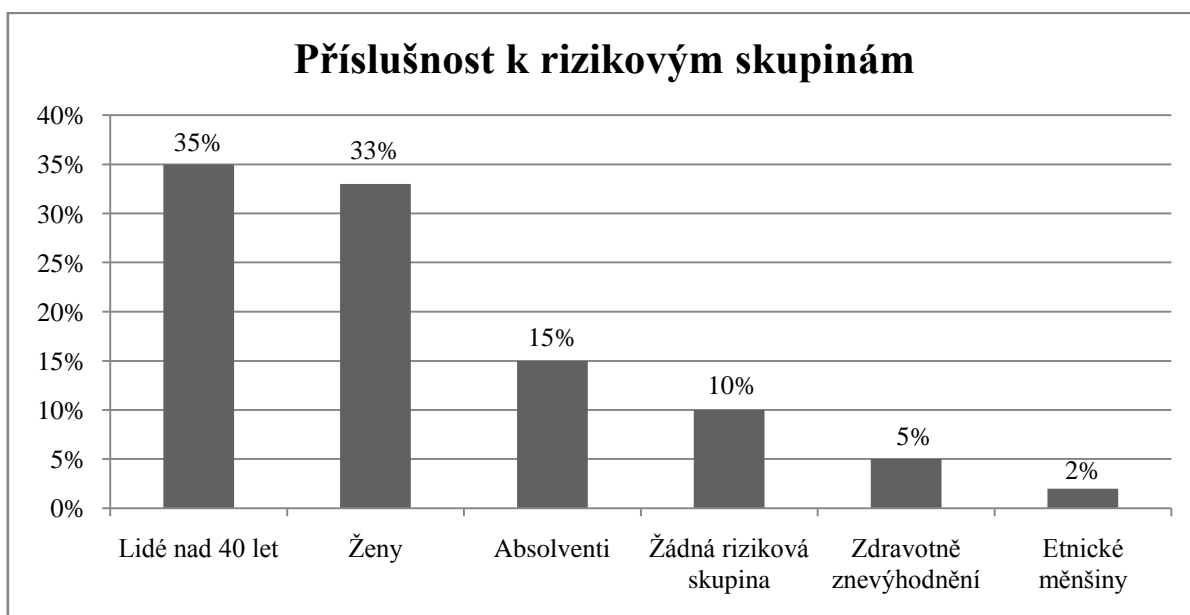
Graf č. 17: Možná řešení nezaměstnanosti v okrese Jeseník

Zdroj: vlastní

Otázka č. 13 byla otázkou otevřenou. Respondenti mohli vyjádřit svůj názor k řešení současné situace nezaměstnanosti v okrese Jeseník. Drtivá většina respondentů vidí řešení místní vysoké nezaměstnanosti v tvorbě nových či obnově zrušených pracovních míst (32 %). Další početná skupina respondentů by problém řešila ve výstavbě již tolikrát zmiňovaného tunelu pod Červenohorským sedlem (16 %) a přílivem zahraničních investorů (11 %). Ostatní navrhaná řešení byla procentuálně vyrovnaná. Zmíněna byla větší podpora regionu státem (7 %), více příležitostí pro mladé lidi (6 %), rozvoj cestovního ruchu (5 %), snížení daní pro osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ) a další.

Otázka č. 14:

Do jaké skupiny osob nejvíce ohrožených nezaměstnaností (rizikové skupiny) patříte? (lze označit i více odpovědí)

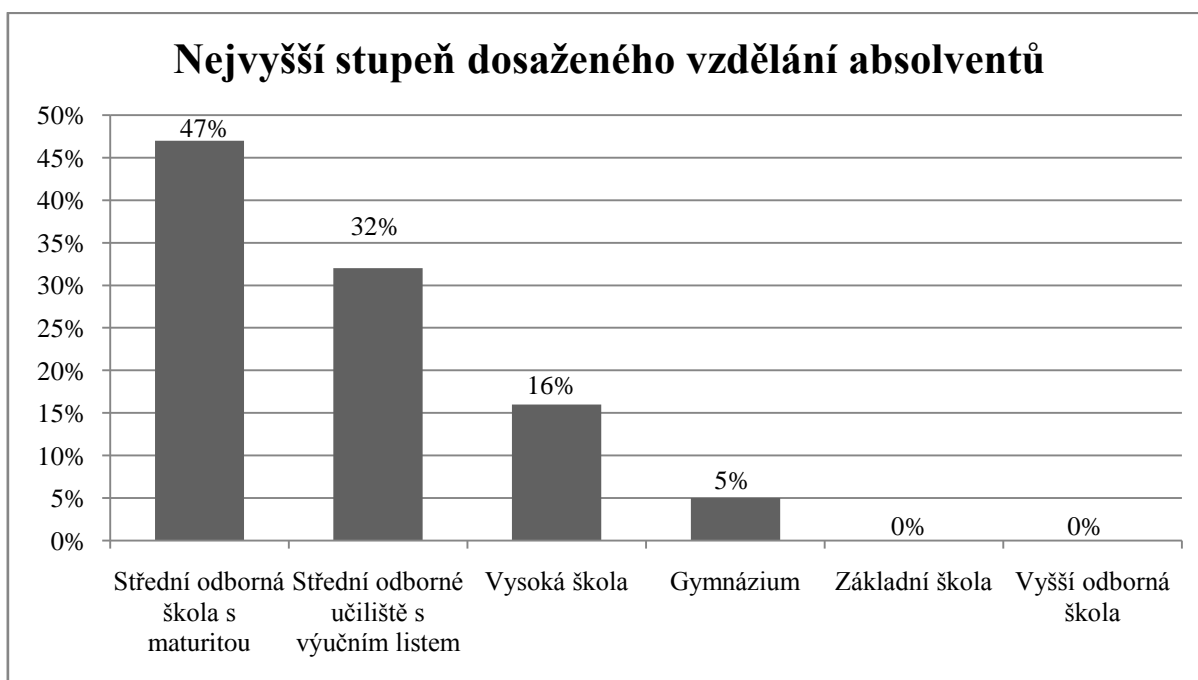
Graf č. 18: Příslušnost k rizikovým skupinám

Zdroj: vlastní

Tato otázka zjišťuje, do které z rizikových skupin nezaměstnanosti respondenti patří. S nejvyšším počtem respondentů ve věku nad 40 let se potvrzuje i rizikovitost nezaměstnanosti této věkové skupiny (35 %). Problematickou je i skupina žen (33 %), nad 40 let (14 %). Rizikovitost se ukázala i u absolventů (15 %), kterým se dále věnovala dotazníková položka č. 15 a č. 16. Minimum respondentů se řadí do rizikové skupiny zdravotně znevýhodněných (5 %) a etnických menšin (2 %). Zbýlých 10 % respondentů uvedlo, že do žádné z rizikových skupin nepatří.

Otázka č. 15:

Jaký je stupeň Vašeho nejvyššího dosaženého vzdělání? (za vybraný stupeň nejvyššího dosaženého vzdělání uveďte studovaný obor)

Graf č. 19: Nejvyšší stupeň dosaženého vzdělání absolventů

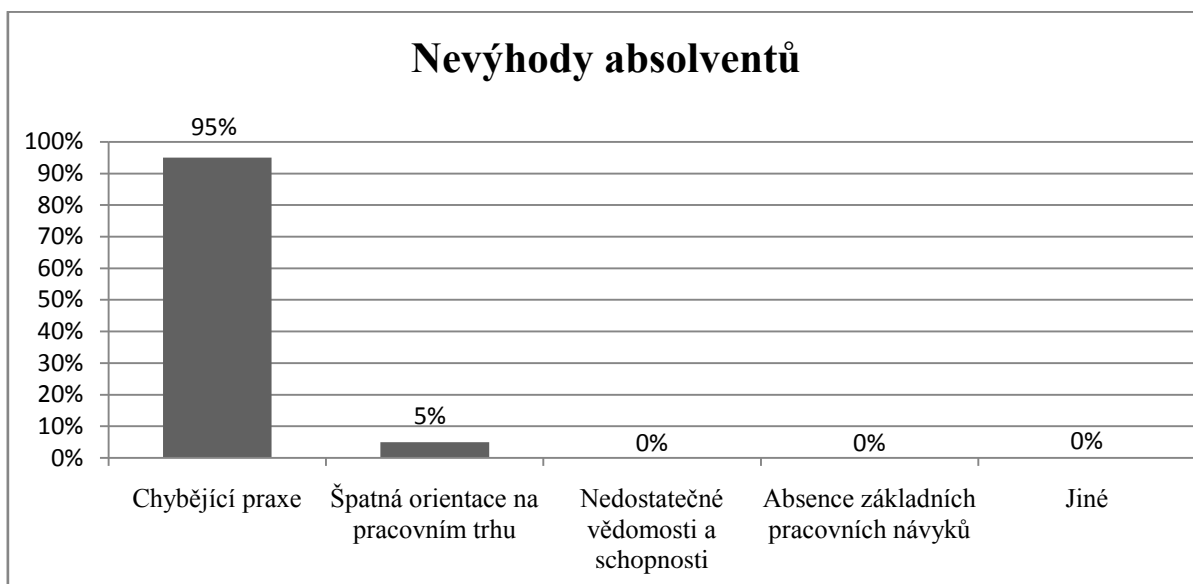
Zdroj: vlastní

Tato otázka byla určena pouze pro rizikovou skupinu absolventů. Za zvolený stupeň nejvyššího dosaženého vzdělání byl na doplnění i obor, který respondenti vystudovali. Devět absolventů uvedlo jako své nejvyšší dosažené vzdělání střední odbornou školu s maturitou. Tři z nich absolvovali obchodní školu, další tři uvedli školu hotelovou, a po jednom to byl obor zaměřený na podnikání a služby, umělecko-řemeslné zpracování dřeva a obor stavební. Z šesti absolventů, kteří absolvovali střední odborné učiliště s výučním listem, uvedli čtyři absolventi obor kuchař/číšník a po jednom to byl obor cukrář/pekař a obor stavební. Mezi dotazovanými byli i tři absolventi vysoké školy, přičemž dva z nich absolvovali vysokou školu se zaměřením na strojírenství a jeden školu se zaměřením na regionální geografii.

Nejvíce nezaměstnaných absolventů má středoškolské vzdělání zakončené maturitní zkouškou (47 %). Na druhém místě jsou pak absolventi středních odborných učilišť s výučním listem (32 %). V celorepublikových statistikách je tomu naopak. Na prvních příčkách v počtu nezaměstnaných jsou absolventi středních odborných učilišť s výučním listem.

Otázka č. 16:

Co v roli nezaměstnaného absolventa považujete za svou největší nevýhodu?

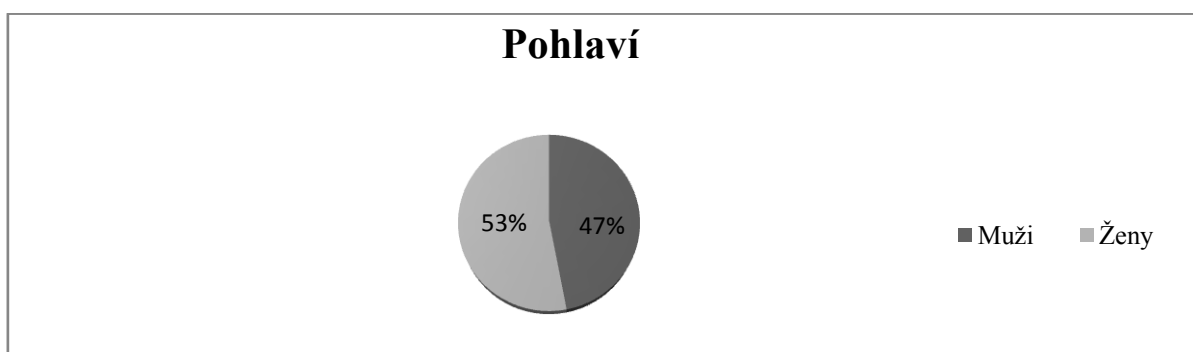
Graf č. 20: Nevýhody absolventů

Zdroj: vlastní

Otázka č. 16 zjišťuje, jakou nevýhodu na trhu práce pocítují nezaměstnaní absolventi při hledání práce nejvíce. Drtivá většina absolventů uvedla za největší nevýhodu chybějící praxi (95 %). Řešením pro absolventy bez praxe by mohly být rekvalifikace nebo např. projekty - *Odborná praxe pro mladé do 30 let*, *Stáže ve firmách* nebo zahraniční pracovní stáže v rámci evropského programu *Erasmus*.

Otázka č. 17:

Pohlaví:

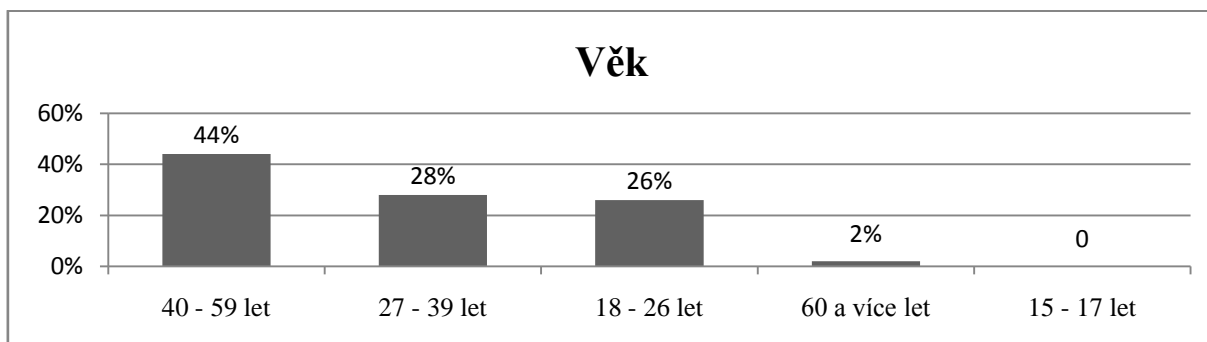
Graf č. 21: Pohlaví

Zdroj: vlastní

Struktura vzorku respondentů byla zjišťována pomocí tří ukazatelů. První z nich byla položka *věk*. Z celkového počtu sta respondentů bylo 53 % žen a 47 % mužů. Obě pohlaví tak byly zastoupeny téměř rovnoměrně. V žádné z dotazníkových položek se rozdíly v odpovědích žen a mužů nijak výrazně neprojevovaly.

Otázka č. 18:

Věk:

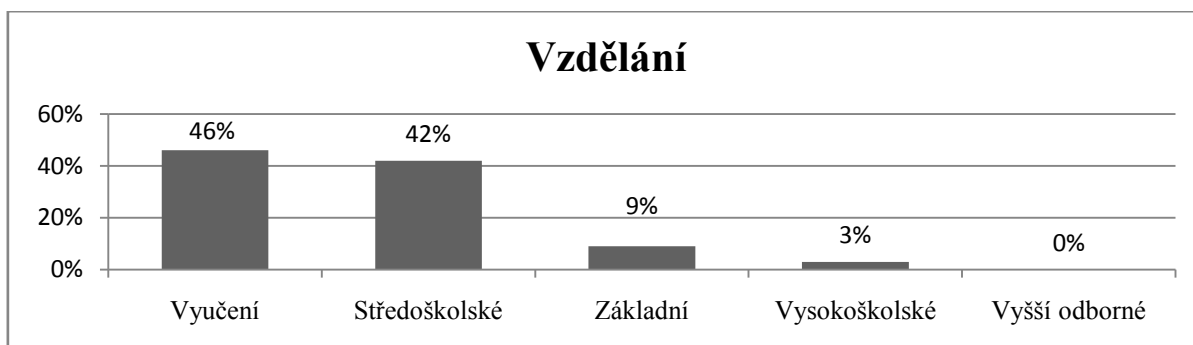
Graf č. 22: Věk

Zdroj: vlastní

Věkově byly nejvíce v zastoupení lidé ve věku 40 – 59 let. Potvrdila se tak rizikovitost nezaměstnanosti u osob nad 40 let (44 %). Překvapivé je výrazné procento nezaměstnaných ve věkové skupině 27 – 39 let (28 %), které je větší než u absolventů (26 %).

Otázka č. 19:

Dosažené vzdělání:

Graf č. 23: Vzdělání

Zdroj: vlastní

Nejvíce respondentů má střední odborné učiliště s výučním listem (46 %) za ním pak respondenti se středním odborným vzděláním s maturitní zkouškou (42 %). Jak již bylo

zmíněno u rizikové skupiny absolventů, výsledky celorepublikových statistik se mírně liší. Na prvním místě v nezaměstnanosti podle úrovně vzdělání jsou lidé se středním odborným učilištěm s výučním listem. Rozdíl jsou zde ovšem minimální. Mezi respondenty byli i lidé se základním vzděláním (9 %), u kterých nastává problém s nedostatečnou kvalifikací.

3.7 Shrnutí a diskuze výsledků empirického šetření

Tato podkapitola se zabývá shrnutím veškerých poznatků, které byly zjištěny dotazníkovým šetřením a také nabízí srovnání s výsledky jiných prací. Shrnutí je rozděleno podle jednotlivých výzkumných otázek do pěti částí.

1. Jakým způsobem ovlivňuje strukturální typ nezaměstnanosti výši nezaměstnanosti v okrese Jeseník?

Strukturální typ nezaměstnanosti souvisí s útlumem, nebo naopak rozvojem jednotlivých odvětví v národním hospodářství. Již u výsledků první dotazníkové položky se ukazuje velký podíl strukturální nezaměstnanosti na vysokém počtu nezaměstnaných v okrese Jeseník. Hlavní příčinou nezaměstnanosti je dle výsledků výzkumu především krach velkých zaměstnavatelů, který je zapříčiněn úpadkem především textilního a těžebního průmyslu v okrese. V položce zjišťující faktory, které nejvíce ovlivňují výši nezaměstnanosti, se na druhé příčce taktéž umístil krach velkých zaměstnavatelů, za ním pak lokalita okresu. Pro srovnání uvádím poznatky, které ve své práci *Nezaměstnanost na Jesenicku jako sociální problém* zjistila Zuzana Nováková (2008, s. 47). Na příčiny nezaměstnanosti v okrese Jeseník se taktéž dotazovala formou dotazníku. Respondenti za hlavní příčiny nezaměstnanosti v okrese uvedli: Nedostatek/zánik pracovních míst, špatná dostupnost kraje a nízká úroveň platů. Výsledky se tedy shodují na tom, že krach velkých zaměstnavatelů a s tím spojený zánik pracovních míst, je považován za hlavní příčinu nezaměstnanosti v okrese Jeseník. Nepopíratelný vliv má i lokalita, v které se okres nachází. V položce, která se ptá na řešení této situace, je navrhována především tvorba nových pracovních míst a vybudování tunelu pod Červenohorským sedlem. Obě navrhovaná řešení v sobě mají souvislost. Vybudováním tunelu pod Červenohorským sedlem, což je hlavní dopravní uzel okresu Jeseník, by se vyřešila špatná dopravní dostupnost. Ta mnohé investory odrazuje, od výstavby svých

podniků právě v tomto okrese. Dotazníková položka dotazující se na nejvyhledávanější odvětví, se opět vrací k příčinnosti krachu velkých podniků. Nejvíce vyhledávané je odvětví zpracovatelského průmyslu, ve kterém již zmiňované zkrachovalé firmy (Moravolen, Rudné doly) podnikaly a zanechaly po sobě stovky osob bez práce. Nabízí se zde řešení pomocí dobře volených rekvalifikačních kurzů nabízených ÚP - např. základy podnikání. Dále bylo zjištěno, že většina nezaměstnaných je ochotna za novou prací dojíždět, není ovšem ochotna se za prací stěhovat.

2. Jakým způsobem ovlivňuje cyklický typ nezaměstnanosti výši nezaměstnanosti v okrese Jeseník?

Cyklická nezaměstnanost je úzce spojená s hospodářským cyklem. Na základě dotazníkových položek, bylo vyhodnoceno, že je zde poměrně mnoho nezaměstnaných propuštěných z důvodu nadbytečnosti a krachu zaměstnavatele. Za nejvýznamnější faktor ovlivňující výši nezaměstnanosti v okrese je považována výše platů.

Řešením by tak měla být především podpora ekonomiky. Dotace nových pracovních míst, investiční pobídky či úlevy na daních, by tak mohly pomoci vytvořit více pracovních míst. Situaci se pokouší řešit například Olomoucký kraj, který za pomoci poslanců a senátorů intervenoval za zachování a navýšení počtu pracovníků celé řady veřejných institucí v okrese Jeseník. Iniciována byla jednání ve věci podpory vybudovat ve Vidnavě věžeňské zařízení, snaha o umístění centrálního pracoviště analytického útvaru ÚP ČR v oblasti Jesenicka a také podpora vzniku průmyslové zóny v lokalitě Za Podjezdem v Jeseníku (Olomoucký kraj, 2013). Je důležité zde zmínit i vliv nezaměstnanosti sezonní. V dotazníkovém šetření je příčina vysoké nezaměstnanosti v ročních obdobích, respondenty považována za příčinu ne příliš významnou. Na základě šetření ÚP, jsou ovšem znát výkyvy v míře nezaměstnanosti v jednotlivých měsících roku. Kdy s příchodem jarních měsíců míra nezaměstnanosti klesá (Integrovaný portál MPSV, 2011b). Důvodem je zahájení sezonních prací např. ve stavebnictví, či v oblasti cestovního ruchu.

3. Jakým způsobem ovlivňuje frikční typ nezaměstnanosti výši nezaměstnanosti v okrese Jeseník?

Třetí výzkumná otázka zjistila, že frikční nezaměstnanost, která je přirozený a krátkodobý jev, způsobený běžnou změnou zaměstnání, se zde projevuje zejména u

absolventů, jejichž podrobnější problematika je rozebrána ve výzkumné otázce č. 5. Jen malé procento nezaměstnaných, je bez práce z důvodů vlastního rozhodnutí nebo nespokojenosti s předešlým zaměstnáním. O něco málo výrazněji se pak projevuje frikční nezaměstnanost u matek po mateřské dovolené.

4. Jakou roli hraje ÚP v životě nezaměstnaných osob?

Čtvrtá výzkumná otázka došla ke zjištění, že nejvíce nezaměstnaných je evidováno 4 – 12 měsíců. Četnost dřívějších evidencí na ÚP je poměrně vyvážená. U mnohých nezaměstnaných osob se zde projevuje sezonní nezaměstnanost, tudíž opakovatelnost evidence na ÚP, ovšem ne dlouhodobost. V rámci prošetření využívání nabízených rekvalifikačních kurzů ÚP, bylo zjištěno, že výrazná většina nezaměstnaných žádný rekvalifikační kurz neabsolvovala. Zbývající menšina, která některý z kurzů absolvovala (nejčastěji kurz práce s počítačem), jej ve většině případů považuje za nepřínosný. Množství nabízených pracovních míst ÚP, je nezaměstnanými považováno za velice malé. Poměrně nejednoznačné je využívání webových stránek ÚP. Počet nezaměstnaných, kteří webové stránky využívají i počet těch, co je k hledání nových pracovních míst nevyužívají, je téměř vyrovnaný. Většina se tak snaží hledat zaměstnání i přes příbuzné, přátele či známé nebo internetovou inzerci.

5. Jaké je postavení nezaměstnaných absolventů na trhu práce v okrese Jeseník?

Poslední výzkumná otázka došla k závěru, jaká je největší nevýhoda nezaměstnaných absolventů na trhu práce. Nejvíce nezaměstnaných absolventů, má vystudovanou střední odbornou školu s maturitním vysvědčením a střední odborné učiliště s výučním listem. Výsledky se mírně rozcházejí se statistikami, které vede ISA+, kdy v celorepublikových výzkumech jsou na prvním místě absolventi středních odborných učilišť s výučním listem a až za nimi jsou absolventi středních odborných škol s maturitním vysvědčením (ISA+, 2014b). Největší nevýhoda absolventů na trhu práce je nedostatek pracovních zkušeností. Shoduje se to tak s nesčetnými výzkumy a články, které byly o tomto problému napsány. Pro příklad uvádím článek vydaný MPSV, který taktéž zmiňuje nedostatečnou či nulovou praxi za jeden z hlavních důvodů, proč nemohou čerství absolventi najít práci (MPSV, 2010). Možnou prevencí je především důkladné zvážení budoucího oboru studia. Podle celorepublikových statistik jsou obory s největším počtem nezaměstnaných absolventů středních odborných škol

s maturitou: textilní výroba a oděvnictví, potravinářství a zpracování dřeva. Naopak dobré uplatnění je v oborech zaměřených na informační technologie, zdravotnictví a strojírenství (ISA+, 2014c). Řešení lze nalézt i ve spolupráci firem a školských zařízení, či formou rekvalifikačních kurzů, které jsou vytvářeny speciálně pro absolventy.

ZÁVĚR

Vysoký počet nezaměstnaných je problémem nejen okresu Jeseník, nejen České republiky, ale je problémem celosvětovým. Každý stát i každý okres má nejen obecné příčiny nezaměstnanosti, ale má i své specifické příčiny. Cílem této práce bylo zjistit právě tyto specifické příčiny nezaměstnanosti pro okres Jeseník.

Práce byla strukturována na část teoretickou a na část empirickou. **Cílem teoretické části bylo vymezení** fenoménu nezaměstnanosti, **definování** rizikové skupiny absolventů a také **pojmenování** možných příčin nezaměstnanosti v okrese Jeseník. Tato část byla rozdělena do dvou kapitol. První kapitola se zabývala obecnou problematikou nezaměstnanosti, definicí nezaměstnanosti, mírou nezaměstnanosti, přirozenou mírou nezaměstnanosti, plnou zaměstnaností, typy nezaměstnanosti - zejména z pohledu příčin vzniku a rizikovými skupinami. Důraz byl kladen na rizikovou skupinu absolventů škol a na jejich postavení na trhu práce. Do práce tak byla zahrnuta **pedagogická složka**.

Druhá kapitola byla zaměřena na konkrétní rysy nezaměstnanosti v okrese Jeseník. Byla zde přiblížena charakteristika okresu Jeseník, statistické údaje týkající se nezaměstnanosti v okrese Jeseník a zejména možné příčiny nezaměstnanosti ve zmiňovaném okrese.

Třetí kapitola se zabývala empirickým šetřením. **Cílem empirické části bylo zjistit a vyhodnotit** možné příčiny nezaměstnanosti u nezaměstnaných osob v okrese Jeseník. K zjištění cíle bylo stanoveno pět výzkumných otázek, ke kterým se vázaly dotazníkové položky. Výzkumnou metodou bylo dotazníkové šetření skládající se s devatenácti dotazníkových položek. Výzkumný vzorek se skládal ze sta nezaměstnaných osob evidovaných na ÚP v Jeseníku. Na základě interpretace výsledků dotazníkového šetření byly zodpovězeny výzkumné otázky. Závěrem lze tedy shrnout, že:

- strukturální nezaměstnanost, jako příčina vzniku nezaměstnanosti, se v okrese Jeseník vyskytuje ve velké míře. Jedná se o úpadek textilního a těžebního průmyslu a s tím související krach velkých zaměstnavatelů a o nevýhodnou lokalitu okresu Jeseník;
- cyklický typ nezaměstnanosti, zapříčiňuje v okrese Jeseník především nedostatek pracovních míst, propouštění z důvodu nadbytečnosti, nízké platy a vysokou sezonní nezaměstnanost;
- frikční nezaměstnanost se projevuje zejména u absolventů, méně pak u osob, které opustily zaměstnání na základě vlastního rozhodnutí;

- nezaměstnaní jsou v okrese Jeseník evidováni na ÚP spíše opakovaně, než dlouhodobě. Rekvalifikačních kurzů spíše nevyužívají a práci si hledají i jinými způsoby, než jen prostřednictvím ÚP;
- největší nevýhodou absolventů na trhu práce v okrese Jeseník je nedostatečné množství pracovních zkušeností.

Za nejvýznamnější příčinu vysoké nezaměstnanosti v okrese Jeseník považují nezaměstnaní výši platů, krach velkých zaměstnavatelů a lokalitu okresu. Oni sami jsou pak nejčastěji nezaměstnaní z důvodu krachu zaměstnavatele, nadbytečnosti a jsou to také absolventi, kvůli svému nevýhodnému postavení na trhu práce.

Stanovené výzkumné cíle byly splněny a výzkumné otázky zodpovězeny. Práce se může stát podkladem pro jiné výzkumy, kde může být téma ještě dále rozvinuto. Může posloužit jak na ÚP v Jeseníku, tak i samotným obyvatelům okresu Jeseník, jelikož ukazuje jaký je stav na poli nezaměstnanosti v jejich okrese. Práce bude předložena redaktorce regionálních novin 5+2 dny Jesenicko a Šumpersko, jako podklad pro článek týkající se nezaměstnanosti v okrese Jeseník.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
FDV	Fond dalšího vzdělávání
ILO	Mezinárodní organizace práce
ISA+	Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NAEP	Národní agentura pro evropské vzdělávací programy
NUOV	Národní ústav odborného vzdělávání
OKEČ	Odvětvová klasifikace ekonomických činností
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OSN	Organizace spojených národů
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
ÚP	Úřad práce
USA	Spojené státy americké (United States of America)
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ

Seznam literatury:

1. BUCHTOVÁ, Božena. *Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2002, 503 s. ISBN 80-247-9006-8.
2. GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-859-3179-6.
3. GROWKA, Květoslav. *Jeseník*. Vyd. 1. Litomyšl: Paseka, 2008, 53 s., [64] s. obr. příl. ISBN 978-80-7185-884-3.
4. HELÍSEK, Mojmír. *Makroekonomie: základní kurs*. Vyd. 1. Slaný: Melandrium, 2002, 320 s. Studijní texty, sv. 6. ISBN 80-861-7510-3
5. CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Vydání 1. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.
6. KREBS, Vojtěch. *Sociální politika*. 4., přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: ASPI, 2007, 503 s. ISBN 978-80-7357-276-1.
7. MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém: psychologický, ekonomický a sociální problém*. Vyd. 3., upr. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002, 172 s. sv. 6. ISBN 80-864-2908-3.
8. NOVÁKOVÁ, Zuzana. *Nezaměstnanost na Jesenicku jako sociální problém: bakalářská práce*. Brno: Masarykova univerzita, 2008. 63 s., 56 s. příl.
9. RUSMICOVÁ, Lada a Jindřich SOUKUP. *Makroekonomie: (základní kurs)*. Vyd. 3. Slaný: Melandrium, 2000, 204 s. Studijní texty, sv. 6. ISBN 80-901-8013-2.
10. SAMUELSON, Paul A. *Ekonomie*. Vyd. 1. Praha: Svoboda, 1991, 1011 s. ISBN 80-205-0192-4.
11. SKÁCEL, Jaroslav. *Historický pohled na poznávání a těžbu zdrojů nerostných surovin na Jesenicku. VI. Svatováclavské česko-polsko-německé setkání v Jeseníku*. Sborník referátů. Jeseník: Vlastivědné muzeum Jesenická, 2006, s. 9-30. ISBN 80-86388-44-1
12. ŠVARCOVÁ, Jena a Jindřich SOUKUP. *Ekonomie: Stručný přehled. Teorie a praxe aktuálně v souvislostech*. 1. vyd. Zlín: CEED, 1995, 265 s. Studijní texty, sv. 6. ISBN 80-902-5522-1.

Seznam elektronických zdrojů:

1. Česká televize: ČT24. [online]. 2014 [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/258104-zacarovany-kruh-hledani-praxe-bez-praxe-trapi-absolventy/>
2. ČSÚ: Metodické poznámky. [online]. 2012a [cit. 2014-03-28]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/metodicke_poznamky_cr_makroekonomicka_tabulka
3. ČSÚ: Výběrové šetření pracovních sil. [online]. 2013a [cit. 2014-03-28]. Dostupné z: http://www.czso.cz/vykazy/vykazy.nsf/i/vyberove_setreni_pracovnich_sil
4. ČSÚ: Metodické poznámky. [online]. 2012b [cit. 2014-03-28]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/metodicke_poznamky_cr_makroekonomicka_tabulka
5. ČSÚ: Metodika. [online]. 2014a [cit. 2014-03-28]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/zam_vsps
6. ČSÚ: Časové řady. [online]. 2014b [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/casove_rady_vybrane_ukazatele_za_okres_jesenik
7. ČSÚ: Časové řady. [online]. 2014c [cit. 2014-03-28]. Dostupné z: http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/casove_rady_regionalni
8. ČSÚ: Časové řady. [online]. 2014d [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/casove_rady_vybrane_ukazatele_za_okres_jesenik
9. ČSÚ: Mzdy a náklady práce. [online]. 2014e [cit. 2014-03-28]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/prace_a_mzdy_prace
10. FRÁNEK, Tomáš. Aktuálně: Česká ekonomika. [online]. 2013 [cit. 2014-03-28]. Dostupné z: <http://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/ceska-ekonomika/pres-sto-lidi-na-jedno-volne-misto-at-nas-daji-polsku/r~i:article:772174>
11. HÁNYŠ, Rostislav. IDNES: Zprávy. [online]. 2012 [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: http://olomouc.idnes.cz/svedska-firma-cavaliere-kupuje-jesenickou-pobočku-op-prostějov-pww-/olomouc-zpravy.aspx?c=A120717_1804900_olomouc-zpravy_sot
12. HÁNYŠ, Rostislav. IDNES: Zprávy. [online]. 2013 [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: http://olomouc.idnes.cz/lazne-dolni-lipova-konci-sezonu-a-propousteji-f47-/olomouc-zpravy.aspx?c=A131001_143341_olomouc-zpravy_kol
13. Hospodářské noviny. [online]. 2014 [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: <http://hn.ihned.cz/c1-61631130-odborna-praxe-pro-mlade-do-30-let>

14. CHOVANEC, Miroslav. Jesenický týdeník: Stále hlouběji. [online]. 2013 [cit. 2014-03-28]. Dostupné z: http://www.jestyd.cz/clanek.php?hash=a27c9ab4a1d1d73251c023015ac8d420&ID_clanky=559
15. Informační centrum OSN v Praze: Mezinárodní organizace práce. [online]. 2005 [cit. 2014-03-28]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/system-osn/specializovane-agentury/?i=116>
16. ISA+: Absolventi škol a trh práce. [online]. 2014a [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/12?Rozbalit=28>
17. ISA+: Nezaměstnanost absolventů. [online]. 2014b [cit. 2014-04-02]. Dostupné z: <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/5-1-04/Nezamestnanost-absolventu/12>
18. ISA+: Absolventi škol a trh práce. [online]. 2014c [cit. 2014-04-13]. Dostupné z: <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/5-1-05/Nezamestnanost-absolventu-skupiny-oboru-vzdelani/12>
19. Integrovaný portál MPSV: Roční zprávy. [online]. 2011a [cit. 2014-03-28]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/olk/kop/jesenik/statistiky/rocní_zpravy/verjeokres1210.pdf
20. Integrovaný portál MPSV: Měsíční statistický zpravodaj. [online]. 2011b [cit. 2014-04-02]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/olk/kop/jesenik/statistiky/zpravodaj>
21. Integrovaný portál MPSV: Upozornění na změnu metodiky. [online]. 2013a [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/zmena_metodiky
22. Integrovaný portál MPSV: Absolventi škol a mladiství. [online]. 2013b [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs>
23. Integrovaný portál MPSV: Zaměstnanost. [online]. 2013c [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/polo>
24. Integrovaný portál MPSV: Zaměstnanost. [online]. 2014a [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt>
25. Integrovaný portál MPSV: Statistiky. [online]. 2014b [cit. 2014-04-03]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/olk/statistiky/archiv>
26. Jeseník: Historie města Jeseník. [online]. 2014a [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: <http://www.jesenik.org/turista/37748-historie-mesta-jesenik.html>
27. Jeseník: Jesenícko. [online]. 2014b [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://www.jesenik.org/jesenicko>
28. KOHOUTOVÁ, Marie. Glass revue: Zprávy. [online]. 2007 [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: <http://www.glassrevue.com/news.asp@nid=6123.html>

29. KRŇÁVEK, Petr. Šumperský deník: Rok textilky v Jeseníku. [online]. 2013a [cit. 2014-03-28]. Dostupné z: http://sumpersky.denik.cz/zpravy_region/rok-textilky-v-jeseniku-z-nuly-na-padesat-zamestnancu-20131114.html
30. KRŇÁVEK, Petr. Šumperský deník: Rok textilky v Jeseníku. [online]. 2013b [cit. 2014-03-28]. Dostupné z: http://sumpersky.denik.cz/zpravy_region/rok-textilky-v-jeseniku-z-nuly-na-padesat-zamestnancu-20131114.html
31. Místopisy: Jeseník. [online]. 2009 [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: http://www.mistopisy.cz/soucasnost_jesenik_4860.html
32. MPSV: Praxe versus vzdělání aneb co s absolventy. [online]. 2010 [cit. 2014-04-02]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/8652>
33. MPSV: Zaměstnanost. [online]. 2013 [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/10>
34. MRÁZKOVÁ, Barbora. Sedmá generace: Jak zkrotit supermarkety. [online]. 2013 [cit. 2014-03-28]. Dostupné z: <http://www.sedmagenerace.cz/text/detail/jak-zkrotit-supermarkety>
35. NAEP: Erasmus. [online]. 2014 [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=41&
36. Olomoucký kraj: Regionální rozvoj. [online]. 2013 [cit. 2014-04-13]. Dostupné z: <http://www.kr-olomoucky.cz/jednani-ve-veci-reseni-nezamestnanosti-cl-722.html>
37. PAVLŮ, František. E-petice: Přehled peticí. [online]. 2013 [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: <http://www.e-petice.cz/petitions/petice-za-vybudovani-tunelu-pod-cervenohorskym-se.html>
38. Stáže ve firmách: O projektu. [online]. 2013 [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: <http://www.stazevefirmach.cz/clanky/o-projektu.html>
39. Zdař Bůh: Doly a revíry. [online]. 2009 [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: <http://www.zdarbuh.cz/reviry/rd-jesenik/vznik-a-vyvoj-podniku-rudne-doly-jesenik/>

SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A TABULEK

Seznam grafů:

Graf č. 1: Pružné a nepružné mzdy	13
Graf č. 2: Krátkodobá Philipsova křivka	15
Graf č. 3: Dlouhodobá Philipsova křivka	15
Graf č. 4: Počet obyvatel v okrese Jeseník v letech 1990 - 2013 ¹	20
Graf č. 5: Nejčastější důvody nezaměstnanosti osob evidovaných na ÚP v Jeseníku	32
Graf č. 6: Nejžádanější odvětví u nezaměstnaných osob evidovaných na ÚP v Jeseníku	33
Graf č. 7: Ochota dojíždět do nového zaměstnání	34
Graf č. 8 : Ochota přestěhování se kvůli novému zaměstnání	35
Graf č. 9: Současná délka registrace na ÚP v Jeseníku	36
Graf č. 10: Četnost evidencí na ÚP	37
Graf č. 11: Absolvování rekvalifikačního kurzu	38
Graf č. 12: Typ rekvalifikačního kurzu	38
Graf č. 13: Přínos absolvovaného rekvalifikačního kurzu	39
Graf č. 14: Množství volných pracovních míst nabízených ÚP v Jeseníku 40	
Graf č. 15: Způsob hledání zaměstnání	41
Graf č. 16: Využití webových stránek ÚP	41
Graf č. 17: Možná řešení nezaměstnanosti v okrese Jeseník	43
Graf č. 18: Příslušnost k rizikovým skupinám	44
Graf č. 19: Nejvyšší stupeň dosaženého vzdělání absolventů	45
Graf č. 20: Nevýhody absolventů	46
Graf č. 21: Pohlaví	46
Graf č. 22: Věk	47
Graf č. 23: Vzdělání	47

Seznam tabulek:

Tabulka č. 1: Vybrané ukazatele nezaměstnanosti v okrese Jeseník v letech 2000 – 2013	21
Tabulka č. 2: Faktory ovlivňující vysokou nezaměstnanost v okrese Jeseník	42

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Mikroregiony okresu Jeseník

Příloha č. 2: Dotazník

Příloha č. 1:

Zdroj: Jeseník, 2014b

Příloha č. 2:

Dotazník

Vážená paní, vážený pane,

jmenuji se Iveta Huberová a jsem studentkou Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Ráda bych Vás poprosila o vyplnění dotazníku, který slouží ke zpracování mé bakalářské práce zabývající se problematikou nezaměstnanosti o okrese Jeseník. Vámi poskytnuté informace jsou zcela anonymní a budou použity pouze pro mou bakalářskou práci. *Není-li uvedeno jinak, zakřížkujte odpověď, která nejvíce vyjadřuje Váš názor. Vyplnění dotazníku by nemělo trvat déle jak 5 minut.*

Velice Vám děkuji za Vaši spolupráci, ochotu a čas. Vaše odpovědi budou pro mou práci velkým přínosem.

Část I.

1) Jaké jsou hlavní důvody Vaší současné nezaměstnanosti? (lze označit i více odpovědí)

- Jsem absolvent, hledám práci po ukončení studia
 - Jsem matka po mateřské dovolené
 - Propuštění z důvodu nadbytečnosti
 - Propuštění z důvodu krachu zaměstnavatele
 - Nespokojenost s předešlým zaměstnáním
 - Roční období
 - Nedostačující vzdělání
 - Chybějící praxe
 - Vlastní rozhodnutí
 - Zdravotní důvody
 - Věk
 - Jiné
- Uveďte jaké: _____

2) V jakém odvětví hledáte zaměstnání?

- Zemědělství, myslivost, lesnictví
 - Těžba nerostných surovin
 - Zpracovatelský průmysl
 - Stavebnictví
 - Zdravotnictví a sociální péče
 - Vzdělávání
 - Ubytování a stravování
 - Služby
 - Jiné
- Uveďte jaké: _____

3) Jste ochoten/na dojíždět do nového zaměstnání?

- Ano
- Ne
- Nevím

4) Jste ochoten/na se přestěhovat kvůli novému zaměstnání?

- Ano, ale pouze v rámci okresu Jeseník
- Ano, ale pouze v rámci Olomouckého kraje
- Ano, ale pouze v rámci ČR
- Ano, jsem ochoten/na se přestěhovat i do zahraničí
- Ne, nejsem ochoten/na se za zaměstnáním stěhovat

5) Jak dlouho jste v současné době registrován/a na Úřadu práce jako nezaměstnaný/á?

- Do 3 měsíců
- 4 – 6 měsíců
- 7 - 12 měsíců
- 1 - 2 roky
- 2 a více let

6) Kolikrát už jste dříve byl/a v evidenci Úřadu práce? (pokud jste již dříve byl/a evidován/a na Úřadu práce, uveďte i délku trvání evidence)

- Nikdy, jsem absolvent a registrován/a na Úřadu práce jsem poprvé
- Nikdy, dříve jsem byl zaměstnán a registrován/a na Úřadu práce jsem poprvé
- Jednou _____
- Dvakrát _____
- Třikrát a více _____

7) Absolvoval/a jste již nějaký rekvalifikační kurz?

- Ne (pokračujte otázkou č. 9)
- Ano
Jaký: _____

8) Myslíte, že Vám absolvovaný rekvalifikační kurz bude přínosem k nalezení nového pracovního místa?

- Ne
- Ano
- Nevím

9) Jaké je podle Vás množství volných pracovních míst zprostředkovaných Úřadem práce v Jeseníku?

- Velmi velké
- Velké
- Uspokojivé, dostačující
- Malé
- Velmi malé

10) Jakým způsobem hledáte práci, kromě registrace na Úřadu práce v Jeseníku?

- Pouze přes Úřad práce
 - Internetová inzerce
 - Novinová inzerce
 - Příbuzní, přátelé, známí
 - Personální agentury
 - Sám/a kontaktuji zaměstnavatele, který se mi zamlouvá
 - Jiné
- Uveďte jaké: _____

11) Využíváte webových stránek Úřadu práce ke zjišťování aktuálních volných pracovních míst?

- Využívám
- Nevyužívám

12) Do jaké míry podle Vás ovlivňují uvedené faktory výši nezaměstnanosti v okrese Jeseník?

(1 – vůbec neovlivňuje, 5 – velmi ovlivňuje)

	1	2	3	4	5
a) Lokalita	☐	☐	☐	☐	☐
b) Špatná dopravní dostupnost	☐	☐	☐	☐	☐
c) Historie okresu Jeseník (Sudety, odsun Němců)	☐	☐	☐	☐	☐
d) Úpadek textilního průmyslu	☐	☐	☐	☐	☐
e) Úpadek těžebního průmyslu	☐	☐	☐	☐	☐
f) Krach velkých zaměstnavatelů	☐	☐	☐	☐	☐
g) Výše mezd	☐	☐	☐	☐	☐
h) Obchodní řetězce ničí maloobchodníky	☐	☐	☐	☐	☐
i) Automatizace	☐	☐	☐	☐	☐
j) Roční období	☐	☐	☐	☐	☐

13) Co by podle Vás mohlo ovlivnit či vyřešit současný stav vysoké nezaměstnanosti v okrese Jeseník?
(vypište)

14) Do jaké skupiny osob nejvíce ohrožených nezaměstnaností (rizikové skupiny) patříte? (lze označit i více odpovědí)

- Absolventi
 Lidé nad 40 let (pokračujte otázkou č. 17)
 Ženy (pokračujte otázkou č. 17)
 Zdravotně znevýhodnění (pokračujte otázkou č. 17)
 Etnické menšiny (pokračujte otázkou č. 17)
 Jiné (pokračujte otázkou č. 17)
Uveďte: _____
 Nepatřím do žádné z rizikových skupin (pokračujte otázkou č. 17)

Otázka č. 15 a č. 16 je určena pouze pro Absolventy

15) Jaký je stupeň Vašeho nejvyššího dosaženého vzdělání? (za vybraný stupeň nejvyššího dosaženého vzdělání uveďte studovaný obor)

- Základní
 Gymnázium
 Střední odborné učiliště s výučním listem Obor: _____
 Střední odborná škola s maturitou Obor: _____
 Vyšší odborná škola Obor: _____
 Vysoká škola Obor: _____
 Jiné
Uveďte jakou: _____

16) Co v roli nezaměstnaného absolventa považujete za svou největší nevýhodu?

- Chybějící praxe
 Nedostatečné vědomosti a schopnosti
 Špatná orientace na pracovním trhu
 Absence základních pracovních návyků
 Jiné
Uveďte jaké:

Část II.

17) Pohlaví:

- muž žena

18) Věk:

- 15 – 17 18 – 26 27 – 39 40 – 59 60 a více

19) Dosažené vzdělání:

- Základní Vyučení Středoškolské Vyšší odborné Vysokoškolské

Zdroj: vlastní